

**Bir filiz deyip hafife alma,
Bak tek tohumdandı Őu koskoca sema;
“Kün fekân” tezgâhı o sırlı amâ,
Bir gün olur da “cennetü'l-me'vâ”**

2. PERİYOT

9. ve 10. Sınıflar için

Aralık-Ocak-Subat-Mart

İçindekiler

A. Namaz.....	3
1. Dördüncü Söz.....	3
2. Namaz Kılmamak Arayı Açmaktır.....	5
3. Yirmibirinci Söz.....	7
4. Her Şartta Namaz.....	9
B. Peygamber Efendimiz.....	11
1. O'nun teşriyle alemde zuhur eden hadiseler.....	11
2. Peygamber Efendimiz 'in Reformları.....	13
3. Efendimizin sıfatları ve Ahlaki.....	15
4. Efendimiz Sevgisi.....	17
C. Sahabe sevgisi, İrşat ve Tebliğ.....	19
1. Hz. Ebubekir.....	19
2. Hz. Ömer.....	21
3. Musab bin Umeyr.....	23
4. Cihad Deyince ne Anlamalıyız ve Cihadı Nasıl Anlatmalıyız.....	25
D. Bediüzzaman Said Nursi.....	26
1. Allah hiçbir toplumu rehbersiz bırakmamıştır!.....	26
2. Bediüzzaman Said Nursî'nin Hayatı.....	28
3. İman Kurtarma Hizmetine Nasıl Başladı.....	30
4. Risale-i Nur.....	32

A. Namaz

1. Dördüncü Söz

Namaz dinin direğidir! (Hadis)

Namaz hem çok değerli ve önemlidir, hem de çok az bir masrafla kolayca pek çok sevap kazandırır. Hem namaz kılmayan insan çok zarar eder, çok şey kaybeder.

Bir zaman bir büyük hâkim, padişah varmış. Bu padişahın çok ama çok güzel bir çiftliği varmış. Ayrıca bu padişaha hizmet etmekle, onun söylediklerini yapmakla görevli iki tane hizmetkârı varmış.

Padişah bu iki hizmetkârını gidip orada kalsınlar diye o güzel çiftliğine göndermiş. Ama çiftlik uzak bir yerdeymiş. Yürüyerek gidersen iki ay sürüyormuş yolculuk. Padişah her ikisine de 24 tane altın vermiş ve “Şu para ile yolda gereken masraflarınızı karşılayın ve kendinize bilet alın. Çiftlikte size lazım olacak şeylerinizi alın ve ihtiyaçlarınızı karşılayın. Bir gün yürüyerek yolculuk yaptıktan sonra bir istasyon var. O istasyonda hem otobüs, hem tren, hem de uçak var. Paranız hangisine yetiyorsa ona bilet alır binersiniz.” demiş.

İki hizmetkâr, padişahın söylediklerini dinledikten sonra yola çıkmışlar.

Birisi şanslı ve söz dinleyen birisiymiş, istasyona kadar az para harcamış. Fakat, o masraf içinde Efendisinin hoşuna gidecek öyle güzel bir ticaret yapmış ki: parası, birden bine çıktı.

Öteki hizmetkâr şanssız, söz dinlemeyen birisi olduğundan; istasyona kadar yirmi üç altınını harcamış. Gereksiz şeylere harcamış ve bitirmiş, bir tek altını kalmış.

İstasyonda ikisi de karşılaşmışlar. Arkadaşı ona demiş: “Yahu, şu bir altınını bir bilete ver. Yoksa bu uzun yolda iki ay yürümek zorunda kalırsın, aç kalırsın, yiyecek alacak paran bile kalmamış, iki ay yolda yetmez bu para yiyecek almana. Hem bizim efendimiz ikram etmeyi çok sever, kerîmdir, belki sana merhamet eder, yaptığın hatayı bağışlar. Hem istasyonun sahibi de O’dur zaten, belki seni paran yetmese de yine de uçağa bindirirler. Uçağa binersek gideceğimiz o uzak çiftliğe bir günde varabiliriz. Yoksa iki aylık bir yolculuğu yürüyerek, aç ve yalnız gitmeye mecbur olursun.”

Acaba şu adam o bir altınını ne yapmalı çocuklar? Bilet almak için vermeli mi?

Acaba şu adam inat edip, o tek altınını çok kıymetli olan bir bilete vermeyip, geçici bir lezzet için harcasa, şeker veya oyuncak alsın; akılsız, zararlı, şanssız birisi olmaz mı? Evet olur. Akıllı olan herkes onun çok zararlı bir şey yaptığını anlar ve bilir.

İşte ey namazsız adam ve ey namazdan hoşlanmayan içimdeki kötü huylu çocuk!

O hâkim ve padişah; Rabbimiz, bizi yaratan Allah’tır.

O iki hizmetkâr yolcu ise; biri yapması gerekenleri yapar, namazını severek kılar. Diğeri namazın önemini bilmeyen, namazsız insanlardır.

O yirmi dört altın ise, bir gün içerisindeki yirmi dört saattir. Yani hayatımızın her günüdür.

O güzel çiftlik ise, Cennet'tir.

O seyahat ise cennete, sonsuza gidecek insan yolculuğudur.

O bilet ise, namazdır. Bir tek saat, bir günde abdestle beraber beş vakit namaza yeterli gelir.

Acaba yirmi üç saatini şu kısacık dünya hayatına harcayan ve o uzun hiç bitmeyen sonsuz cennet hayatına bir tek saatini harcamayan, yani namaz kılmayan; ne kadar zarar eder, ne kadar

akılsızca hareket eder. Halbuki namaz kıldığımızda hem ruhumuz, hem kalbimiz, hem de aklımız çok rahat eder. Hem vücudumuz için de o kadar ağır bir iş değildir. Hem namaz kılınca diğer yaptıklarımız da güzel bir niyet ile ibâdet gibi olur, sevap kazandırır. Yani namaz kıldığımızda, namazların arasında yemek yerken, oyun oynarken, çizgi film seyrederken ve okula giderken de sevap kazanırız. Böylece bütün hayatımız yani her yaptığımız sevap kazandırır ve cenneti kazanırız. Kısacık ömrümüzle, hayatımızla sonsuz bir cennet kazanmış oluruz.

2. Namaz Kılmamak Arayı Açmaktır

Namazı kılmayan Rabbinden uzaklaşmış araya mesafe koymuş demektir. Zira namaz ubudiyetin hülasesidir. Namazsızlık; mümini Allah'tan ayıran bir kayıptır. Müminin Rabbini kaybetmesidir. Ve böyle bir kayıp bir insan için en büyük kayıptır... "Namaz dinin direğidir." Kim onu ayağa kaldırırsa (dikerse) dinini ayağa kaldırmış olur, kimde onu terk ederse dinini yıkmış olur. (Buhari)

Namaz kılanın diğer mübah dünyevî amelleri, güzel bir niyet ile ibadet hükmünü alır. Bu Sûrette bütün sermaye-i ömrünü, ahirete mal edebilir. Fâni ömrünü, bir cihette ibka eder.

Namaz, dinin direğidir. O olmadan diğer ibadetlerin bir kıymeti olmayacaktır. Namazsız bir adam, direksiz, sütünsüz bir binaya benzer ve yıkılıp gitmesi, an meselesidir. Hadislerde geçen bazı müjdeli haberler; mesela, cömertlerin cennete gideceği haberi her ne kadar bir müjde olsa da bu, namaz kılan cömert için geçerlidir. Namazsız bir cömertlik işe yarasa da, insana cenneti garanti edemez.

Benim kalbim temiz deyip, o kalbi veren Allah'ın en çok istediği ibadeti yapmayan insan, sadece kendini aldattır. Çünkü, kalp ancak Allah'ı anmakla tatmin olur. Allah yoksa bir kalpte, o kalp dünya sevgisiyle dolu demektir. Bir insan namaz kılmıyorsa, kalbinde Allah'a karşı derin bir boşluk var demektir ve her an bu insanın küfür sathına geçmesi söz konusudur.

Efendimiz buyuruyor ki; "Namaz kılmayanla küfür arasında sadece bir perde kalmıştır." Belki de bunun için Sahabe, namaz kılmayana neredeyse Müslüman değil nazarıyla bakıyordu. Allah Resulü, " Namazı terk eden, Allah'ın huzuruna, Allah ona çok kızmış bir halde çıkar." buyurmuştu. Bunu bilen Abdullah bin Abbas, gözleri görmez olduğunda kendisine, sırt üstü yatıp bir kaç gün namazı ima ile kılması durumunda tedavisini yapabileceğini söyleyen doktora, "hayır bunu yapamam, çünkü Allah Resulü böyle buyurdu" demişti.

Evet, namaz deyip geçmemeli; namazdan geçen, Allah korusun bir gün dinden de geçer. Sahabe, namaz kılmayana münafik nazarıyla bakardı. Efendimiz (s.a.v): "Gerçekten kişi ile şirk ve küfür arasında namazı terk etmek vardır" buyurmuşlardır.

Hz. Peygamber; "Allah beş vakit namazı kullara farz kılmıştır. Kim bunları, haklarını hafife almadan tam olarak yerine getirirse, kendisini cennete sokacağına dair Allah'tan söz almış olur. Her kim de bu namazları yerine getirmese, Allah'ın ona verilmiş bir sözü yoktur. Dilerse ona azap eder, dilerse affeder", buyurmuştur.

Başka bir hadis de şudur: "Kulların kıyamet günü ilk hesaba çekilecekleri amel namazdır. Rabbimiz, meleklere şöyle buyuracaktır: 'Kulumun namazlarına bakın, onları tam mı kılmış, eksik mi bırakmış?' Eğer namazları tam ise, tam olarak yazılır. Eğer eksikliği varsa Allah tealâ şöyle buyuracak: 'Bakın kulumun nafil namazı var mı?' Eğer nafil namazı varsa Allah: 'Kulumun farz namazlarını, nafil namazlarıyla tamamlayın' buyuracak, sonra diğer farz ibadetleri de aynı işleme tâbi tutulacaktır."

Yine Resûlullah sallallahu aleyhi ve semem: "Bir Müslüman, farz namazın vakti geldiğinde güzelce abdest alır, huşû içinde ve rükûunu da tam yaparak namazını kılsa, büyük günah işlemedikçe, bu namaz önceki günahlarına kefarete olur. Bu her zaman böyledir." buyurdular.

Şeytanın Namazı Engelleme Metotları

Şeytan Allah'ın lâneti üzerine olsun diyor ki:

- 1- Kul namaz kılmak isteyince, ona vesvese veririm. Henüz vakit var, meşgulsün, işini bitir, sonra kılarırsın, derim
- 2- Namazını geciktiremezsem, insan şeytanlarından birini yollarım ve namazını geciktiririm

3- Onu da yapamazsam, o kula namazda musallat olurum. - Sağa bak, sola bak, - derim, bakınca da yüzünü okşar, alnından öperim. Sonra da „namazın bozuldu" diye vesvese verir namazdan çıkarırım.

4- Sağa sola baktıramazsam, yalnız başına namaz kıldığında yanına giderim. Çabuk kılmasını emrederim. Horozun yem yediği gibi çabukça kıldırırım.

5- Bunu da yaptıramazsam, cemaâtle namaz kılariken, başına bir gem takarım ve başını imamdan önce secde ve rükûa götürürüm ve namazını bozarım. Allah ise böylelerini kıyamette eşek başlı olarak haşreder, diyor.

6- Bunu da yaptıramazsam, namazda parmaklarını çıkırdatmasını emrederim. Böylece beni tesbih eder

7- Miskinlere, zavallılara giderim, namazı bırakmalarını emrederim. -Namaz size göre değil, siz rızkınıza bakın, işinizde çalışın derim.

8- Hastalara giderim, hastaya zorluk yoktur, iyi olunca kıları derim. Hattâ, hastayı isyan ettirir, küfre bile sokarım

Bu işin büyüğü küçüğü olmaz!

Adaletiyle meşhur **Hz. Ömer** (r.a.), ezanın okunmasıyla birlikte **camiye** yönelmişti. Arkasından gelen küçük bir çocuk, Hz. Ömer'i (r.a.) geçip hızlı adımlarla ilerledi. Hz. Ömer (r.a.), çocuktaki bu telaşın neden kaynaklandığını merak etti. İçinden "Acaba bir derdi, bir sıkıntısı mı var?" diye geçirdi. Hemen yetişip "Yavrum, hayırdır, telaşlı telaşlı nereye gidiyorsun?" diye sordu. Hz. Ömer'i (r.a.) tanımayan çocuk:

- Camiye gidiyorum amca!

Hz. Ömer (r.a.) şaşırmişti. Zira çocuk, çok küçüktü. Hz. Ömer (r.a.), hayretini gizlemeyerek çocuğa şöyle dedi:

- Yavrum, sen daha küçüksün! Namaz sana farz değil, bu kadar telaşa gerek yok ki!

Çocuk, Hz. Ömer'in (r.a.) bu sözüne katılmadığını belirten bir tavırla cevap verdi:

- Amca, amca! Bu işin büyüğü küçüğü olmaz! Mahallemizde daha dün bir çocuk öldü. Üstelik o, benden de küçüktü. Ölüm denen gerçeğin büyük küçük ayırdığı yok! O yüzden her yaşta buna hazır olmak gerek. Hem bu yaşta namaza alışmazsam büyüünce zor gelebilir!

Ölüm, büyük küçük ayırmaz. Her işimizi sanki hemen ölecekmişiz gibi itinayla yapmalıyız.

Ebu Hüreyre'den (ra) rivayet edildiğine göre, Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: "Kıyamet gününde kulun hesaba çekileceği ilk ameli onun namazıdır. Eğer namazı tamam ise, felaha erer ve kurtulur. Fakat namazı yoksa kaybeder ve zararlı çıkar. Şayet farzlarında noksanlar çıkarsa, (en iyi şekilde bilmesine rağmen) Azîz ve Celîl Rabb'i: 'Kulumun nafîle namazları var mı, bakınız.' der. O kulun farzlardaki eksikleri varsa nafîleleri ile tamamlanır. Sonra diğer amellerinden de bu şekilde hesaba çekilir."

Namaz sürekli bir temizlenme ve arınma ameliyesidir. İnsanın gün içerisinde el ve yüzünü defalarca yıkama lüzumu hissetmesi gibi, insanın batınî lâtifeleri de gün içerisinde beş vakit namaz ile bir arınma ve temizlenme ihtiyacı içerisinde ve bunu sağlayacak olan tek husus, Allah rızası gözetilerek kılınacak vakit namazlarıdır.

Hz. Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor: "Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle söylediğini işittim: "Sizden birinizin kapısının önünden bir nehir aksa ve bu nehirde her gün beş kere yıkansa, acaba üzerinde hiç kir kalır mı, ne dersiniz?" "Bu hâl, onun kirlerinden hiçbir şey bırakmaz!" dediler. Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem): "İşte bu, beş vakit namazın misalidir. Allah onlar sayesinde bütün hataları siler." Buyurdu.

3. Yirmibirinci Söz

Bismillahirrahmanirrahim,

Bir zaman uzun boylu ve zengin bir genç geldi dedi ki; Namaz kılmak iyidir ama her gün her gün beş defa kılıyoruz. Bu bana çok geliyor,

bazen usanıyorum. Bir de baktım ki içimdeki kötü huylu genç da aynı sözleri söylüyor. Ben de kendi kendime dedim ki içimdeki kötü huylu gence iyi bir ders vermeliyim çünkü içindeki kötü huylu gence iyileştirmeyenin hiçbir kimseye faydası olmaz O zaman dinle bakalım ey içimdeki kötü huylu genç; Bu cahillikten ve tembellikten kurtulmak istersen sana şunları söylemek isterim

Birincisi;

Şimdi sana sorarım ey içimdeki kötü huylu genç. Sen hep bu dünyada mı yaşayacaksın ki? Annen baban ya da deden bir imza mı atmışlar kâğıda hep burada kalman için? E böyle bir şey yok.. Demek ki seni namaz kılmaktan usandıran şey hep bu dünyada kalma düşüncesi.. Şimdi sana şunu söylemek istiyorum; Burada sonsuza kadar kalınmıyor. Tamam keyifli zamanlar da geçireceğiz ama bak Allah bize 24 saat vermiş bu 24 saatten bir saatini kumbaraya atar gibi bir seccadeye atsan yani 5 vakit namazını kılsan güzel, keyifli, rahat , hoş bir kulluk görevi yapmış olursun.. usanmayı bir tarafa bırak..

İkincisi:

Sen yemek yemeyi çok seviyorsun özellikle hoşuna giden yiyecekleri hemen her gün yemek istiyorsun. Onları yemek seni hiç usandırmıyor, çünkü lezzet alıyorsun. Senin vücudunda lezzet almanı sağlayan dil var işte yiyecekleri küçük parçalara ayırmak için diş var, doyumluk hissi için mide var değil mi? Ancak sen sâdece bu maddî organlardan oluşmamışsın, çok önemli bir yapıımız daha var: ruhumuz ve kalbimiz.. onlar da vücudumuz gibi lezzet almak ister, gıdalanmak ister.. Kalbini üzecek birçok olayla karşılaşırın meselâ anneni üzecek bir davranışta bulunduğunda annen sana darılabilir bu da seni üzer, ya da kardeşin hastalanabilir, sevdiğin komşu arkadaşın başka bir yere taşınabilir... Bunun gibi olaylar ruhunu sıkıp, kalbini üzebilir... böyle durumlarda kalp ve ruh gıdalanmak ister ve bu gıdayı sağlayan da namazdır çünkü üzüldüğün her şeyin sâhibi Allah'ın huzuruna çıkmak demek olan namaz seni rahatlatır...

Üçüncüsü:

Bana namaz kıldırmak istemeyen içimdeki kötü huylu genç!

Çok sabırsızlık yapıyorsun. Şimdi sana bir hikaye anlatayım da anla: “Bir savaş düşün.. Sen de bir komutan ol. Tabii ki askerlerin var hem sağ tarafta, hem sol tarafta hem de merkezde yani orta tarafta...Öyle bir şey oldu ki, sağ taraftan gelen düşman askerleri, beyaz bayrak kaldırıp teslim oldular ve senin asker kuvvetlerine katıldılar ama sen tutup senin askerlerinin çoğunu sağ tarafa düşman askerlerinin kalmadığı, olmadığı yere gönderdin... merkez bölgeyi yani orta

tarafı zayıflattın.. Hiç akıllıca değil öyle değil mi? [bu hikaye aslında sana şunu anlatıyor; geçmiş zamanda kılmış olduğun namaz vazifesini düşünüp ah ne kadar çok namaz kılmışım demek, hikayede olduğu gibi düşman sana katılmış sen oraya asker gönderiyorsun.. Halbuki geçmişte kıldığın namazlar senin sevap defterine yazılmış sana kuvvet olmuş Sol tarafa bakalım bir de ; Sol tarafta ise , düşman askerleri henüz gelmemiş. Gelmediği halde , endişelenip o tarafa da büyük bir askerî kuvvet gönderdin.. Yine akıllı bir komutanın yapacağı bir iş değil bu

[bu hikaye de sana şunu anlatmak istiyor; Gelecek günler henüz gelmemiş. O zamanlarda

kılman gereken namaz ibadeti şimdi yok. Yok olan bir vazife için endişelenip, of daha kılmam gereken bir sürü namaz var deyip bugünkü sabrını (kuvvetini) bitiyorsun . Böyle olunca da bugün kılman gereken namazlar için gerekli kuvveti bulamıyorsun]

Sen akıllı bir genç isen sana verilen bu kuvvetleri (hani komutandık ya) sağa ve sola boşuna harcayıp kuvvetsiz kalmazsın... Şöyle düşünebilirsin; Ben 24 saatten 1 saatimi çok kıymetli, beni yormayan, nurlu ve güzel bir vazife yerine getirerek geçiriyorum... Son bir şey daha söylemek istiyorum

Bizim 3 tane sabır kuvvetimiz var

1- kötü işler (günahlar) yapmamak için gayret göstermek

2- başımıza bir sıkıntı geldiğinde ya da üzüldüğümüzde sabır gösterip Allah'ımıza neden böyle oldu demeyip, şikayet etmeyip Allah'ım

sana güveniyorum demek

3- namaz , oruç gibi ibadetleri yerine getirirken sabırlı olmak

Dördüncüsü:

Namaz kılmak istemediği zaman içimdeki kötü huylu gence serserim demek istiyorum. Neden biliyor musun ? Çünkü anlasa idi ki kıldığı namazın ücreti çoktur. Sonsuzluk dünyasında sırat köprüsü var geçilmesi oldukça zor olan bir köprü bu.. Ama geçişi kolaylaştıran bir cennet aracı yada Burak dediğimiz bir araç var.. Bu araca yalnız namaz kılanlar yani cennet bileti olanlar binebilir hem de hızlıca geçer o köprüyü...Allah namaz kılanlara cenneti veriyor ki orada her istediğin olacak ve sonsuza kadar kalacaksın Şimdi baban gelse sana dese; Sana basit bir iş veriyorum bunu yaparsan müthiş bir hediye kazanacaksın dese belki de 100 gün çalışırsın..

Evet Allah ki hiç sözünden dönmez namaz vazifesinin karşılığında sonsuz hediyeler verir.....

Beşincisi:

Dünyayı çok seviyorsun biliyorum.. Bu dünya sevgisi ile dolu olan ses diyor ki; Benim dünya dolusu işim var, ödevlerim var, sınavlarım var, oyuncaklarım ile oyunlarım var, bilgisayar oyunlarım var.. Bazen namaz kılmaya vakit bulamıyorum.. Ben de o sese diyorum ki ;

Acaba Allah seni sâdece dünya için mi yarattı ki bütün çalışmalarını ona göre yapıyorsun ? Allah seni o kadar çok seviyor ki seni dünyadaki varlıkların hepsinden daha üstün yaratmış ama sen gerçek görevin olan namazı kılmaz isen diğer varlıklardan üstün iken daha aşağıya düşersin.. Çünkü senden başka diğer canlılar Allaha kulluk vazifesini yerine getiriyorlar.. Onların ibadeti namaz kılmak şeklinde olmasa da kendilerine göre ibadet ederler. Senin en önemli görevin namaz kılmak.. ondan sonra dünyada yapacağımız işlere, oyunlara vakit ayırıp ilgilenmemiz gerektiği kadar ilgilenmeliyiz..

Buna bir hikâye ile bakıp daha iyi anlayalım:

Bir adam geldi ve sana dedi ki “Gel sana bir kürek vereyim şurayı kaz, çok değerli bir pırlanta bulacaksın” Sen desen ki “yok gelemem dersim var çizgi film izleyeceğim” Ne kadar akılsızca bir davranış olur. Bu şekilde kıldığın namaz sana çok büyük bir mükâfat kazandırır.

Eğer terk edersen o sonsuz hediye kaybetmekle beraber belki dünyada yaptığın işlerden de istediğin duruma kavuşamayabilirsin..

İşte bu söylediğim 5 İkaz sana namaz kılmak için büyük kuvvetler verir...

O halde haydi namaza

4. Her Şartta Namaz

İbadetlerin değeri, insana verdikleri zahmetle ölçülür. Zor ve sıkıntılı zamanlarda yapılan ibadetler şüphesiz daha sevaplıdır. Unutmamak lazımdır ki, hayırlı bir işte ne kadar çok meşakkat bulunursa ve o şey ne kadar zor tahsil edilirse, onda o kadar çok sevap vardır.

Ne kadar zorlu işlerle meşgul olursak, ne kadar aşılmaz, sarp tepelere tırmanırsak, mükafatımız da o kadar büyük olur. Dolayısıyla, güzel hislerle dolma ve ibadetleri tam duyma yolunda, iradî olarak zorluklara katlanıp tastamam alacağımız bir abdestle beraber arkasından kılacağımız namazın mükafatı da o ölçüde büyük olacaktır.

Nitekim, Resul-ü Ekrem (aleyhi ekmelü't-tehâyâ) ashab-ı kirama “Allah’ın, hatalarınızı silip temizlemeye ve sizi derece derece yükseltmeye vesile kıldığı şeyleri söyleyeyim mi?” dedikten sonra şunları saymıştır: Şartların alabildiğine ağırlaştığı ve abdest almanın zorlaştığı durumlarda, zahmetine rağmen eksiksiz abdest almak, mescitle ev arasında gelip gidip çok yol yürümek ve bir namazdan sonra diğer bir namazı beklemeye koyulmak.

Peygamber Efendimiz ’in hayatına baktığımızda Efendimiz ’in savaş şartlarında dahi namazı terk etmediğini, hatta namazı cemaatle kıldırıldığını biliyoruz. Bedir Savaşı’nın en çetin ânında bile ashab efendilerimiz cemaatle namaz kılmışlardı. Müşrik ordusu Müslümanlardan üç kattan daha fazlaydı. Tam bir ölüm kalım mücadelesi verilirdi. Ama Allah Resulü ve ashabı canlarını kurtarmaktan ziyade, Allah’ın huzurunda yan yana, omuz omuza cemaatle namaz kılmayı seçmişlerdi.

Yarısı namaz kılarken diğerleri savaşmış, namaz kılanlar savaşırken diğerleri namazlarını cemaatle eda etmişlerdi. Bu husus, Kur’an’da Nisâ süresinin 102. ayetinde anlatılmaktadır.

Nefsimiz ve şeytan bizi namazdan alıkoymak için türlü bahaneler uydurur: “İşlerim çok yoğun, vakit bulamıyorum. Çalışırken izin vermiyorlar.”

İsteyene namaz kılmak için yığınla formül vardır. Bizler namaz için çırpınalım, Allah yeri de, zamanı da hazırlar.

Sakin “Birkaç namaz kazaya kalsa ne olur?” demeyin. Bir vakit namaz, dünyaya değer! Namaz için çeşitli çözüm ve formüller düşündüğünüz her anınız ibadet hükmüne geçer.

Evet, namaz öyle bir ibadettir ki her ne şartta olunursa olunsun terk edilemez.

Kur’an-ı Kerîm’de namazın terki veya önemsenmemesi ile alâkalı olarak mealen şöyle buyrulur: “Namazlarından gaflete düşen, kıldıkları namazın değerini bilmeyen, namazlarının vaktini önemseyerek terk eden ya da vaktinde kılmayan musallîlere veyl olsun!” (Mâun, 107/4-5)

“Veyl” kelimesini İbn Abbas (ra) azap, Osman b. Affân (ra) Resûlullah’tan (sallallahu aleyhi ve sellem) rivayet ile Cehennem ’de bir dağ²⁰, Ebu Said el-Hudrî (ra) yine Resûlullah’tan (sallallahu aleyhi ve sellem) rivayet ile Cehennem ’de bir kişinin ancak kırk yıl aşağıya düşerek varabileceği bir çukur²¹ olarak tanımlamıştır.

“Sakar” adlı Cehenneme girişin gerekçesi sorulduğunda, orada bulunanların ilk söyledikleri sebep, namaz kılmayışları olmaktadır. “Her bir kişi kazandıkları karşılığında rehin alınmıştır. Ashabu’l-yemîn müstesna, onlar Cennetlerdedirler. Suçlulara sorarlar: ‘Sizi Sakar’a (Cehenneme) ne sürükledi?’ Derler ki: ‘Biz namaz kılanlardan değildik, yoksullara yedirmezdik, (günaha, yanlışlıklara) dalanlarla birlikte daldık. Din gününü de yalanlardık. Nihayet ölüm gelip bize çattı.’ Artık şefaate edebileceklerin şefaati de onlara fayda vermez.” (el-Müddessir, 74/38-48)

Namazı terk edenlerle ilgili bir diğer ayet-i kerimede Cenâb-ı Hakk mealen şöyle buyurur: “Bunlardan sonra ise namazı zayi eden, arzularına uyan bir kavim geldi. İşte onlar Ğayy (Cehennem) ile karşılaşacaklardır.” (Meryem, 19/59) Bu âyet-i kerimeyi tefsir eden Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), Ebu Umame el-Bâhilî’nin (ra) rivayeti ile şunları aktarmaktadır:

“Eğer bir kaya parçası Cehennem’in kenarından aşağıya atılacak olursa, yetmiş yıl düşse bile Ğayy ve Âsâm’a ulaşmadıkça Cehennem’in en derin noktasına ulaşmış olmaz.” “Ğayy ve Âsâm nedir?” diye sorulunca da şöyle buyurdular: “Bunlar Cehennem’in dip tarafındaki iki kuyudur. Cehennemliklerin irinleri buralardan akar. Allah Teâlâ’nın: “Namazı terk eden, arzularına uyan bir kavim geldi. İşte onlar Ğay ile karşılaşacaklar.” (Meryem, 19/59) âyet-i kerimesi ile “Kim bunları işlerse Âsâm ile karşılaşır.” (Furkan, 25/68) buyruklarında söz konusu ettiği kimseler bunlardır.”²²

Bir gün Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) namazdan bahsetti. Buyurdu ki: “Her kim şu beş vakit namazı eksiksiz kılsa, namazı kıyamet gününde ona bir aydınlık, hakkında delil ve kurtuluş olur. Her kim de bu beş vakit namazı gereği gibi kılmazsa ne nur, ne delil ne de kurtuluş olur. Kıyamet gününde de Karun, Firavun, Haman ve Ubeyy ibn-i Halef ile birlikte dir.”²⁴

Hiz. Ebu'd-Derda'nın (ra) rivayetine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) kendisine şöyle bir tavsiyede bulunmuştur: “Parça parça kesilsen de, yakılsan da Allah'a ortak koşma ve farz olan namazı bilerek terk etme. Kim ki farz olan namazı bilerek terk ederse, Allah'ın koruması ondan uzaklaşmıştır.”²⁵

SONUÇ

Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), kişinin namazı terk ile küfre düşeceğini haber vermiş,²⁶ namazın terk edilmesinin şirk olduğunu belirtmiş,²⁷ “Namazı olmayanın (kâmil mânâda) dini yok demektir. Namazın dindeki yeri, başın bedendeki yeri gibidir,²⁸ diyerek namazın mümin için dindeki merkezî konumuna dikkat çekmiştir. Maddî ve mânevî hastalıkların temelinde namazsızlık vardır. Çünkü namaz bir nur, bir aydınlık sağanağıdır.²⁹ Kulun Allâh (celle celâluhu) ile doğrudan irtibatını sağlayan kopmaz bir bağıdır.

Hiz. İbrâhim'in (as) şu güzel duası hitâm-ı misk nevinden olsun: “Ya Rabb! Beni de, neslimi de namazı devamlı ve dosdoğru kılan kullarından eyle! Duamı, lütfen kabul buyur Ya Rabb!” (İbrahim, 14/40)

B. Efendimiz

1. O'nun teşrifiyle alemde zuhur eden hadiseler

Dört bir yandan farklı haberler gelmeye başladı. İşin ilginç yanı, bu haberlerin hepsinin de, yeni doğan küçük Muhammed'le ilgili olmasıydı. Çünkü O, insanlığın Son Sultanıydı ve kâinat ağacının en mütekâmil meyvesi idi. Varlığın vücut bulmasındaki sebep O olduğu gibi; insanlığın geleceği de, O'nun getireceği mesajın muhtevasında yatıyordu. Onun için varlık, O'nun gelişyle ilgili olduğunu gösteriyor ve değişik yansımalarıyla insanların dikkatini,

bu kutlu doğuma çekiyordu. Önce, Kâbe'deki putların o gece, baş aşağı yere düştüklerinin haberiyle çalkalandı Mekke... Kimin yaptığını ve niçin böyle bir sonuçla karşılaştıklarını kimse anlayamamıştı. Ardından da, farklı yerlerden değişik haberler peşi peşine gelmeye başladı. Her bir haberde, beklenen Nebi'nin gelişine karşılık eşya ve hadiselerin, kendi çapında kendilerine

mahsus bir dille 'hoş geldin' mesajları gizliydi.

Yeni Bir Yıldız

Bilhassa Yahudi âlimleri arasındaki yaygın anlayışa göre, ahir zaman peygamberinin doğumu yaklaşmıştı ve bu doğumu haber verecek olan yıldız da doğmak üzereydi. Zaten, uzun zamandır gökyüzünde, adeta bir maytap şenliği başlamıştı, yıldız kaymaları semada sürekli kavsiyeler çiziyordu. Daha önceleri hiç bu kadar yıldız kayması yaşanmamıştı; o gecedен sonra da yaşanmayacaktı. Zira şeytani düşüncenin haber kaynaklarına yıldızlar kurşun olmuş yağıyor, O'na ve O'nunla gelecek hakikatlere zarar vermesinin önüne geçilmiş olunuyordu. O güne kadar Hicaz'da yaygın olarak yapılagelen kâhinlik, bundan sonra vahye karıştırılmamak için son bulacak ve kâhinlere gelen haberlerin de önü kesilecekti. Zira O, kâhinleri de kâhinliği de ortadan kaldırmak için geliyordu. O gün Mekke'de, Yahudi bir tüccar vardı. Sabah olunca Kureyş'e şunları soruyordu:

– Ey Kureyş Topluluğu! Bu gece sizin aranızda bir çocuk dünyaya geldi mi?

Henüz kimsenin haberi yoktu ve:

– Vallahi haberimiz yok, bilmiyoruz, dediler.

Bunun üzerine adam, önce tekbir getirdi ve arkasından da şunları tembihledi onlara:

– Bir yanlısınız var; gidin iyice bakın ve söylediklerimi de iyice hıfzedin: Bu gece, ümmetin Son Nebisi Ahmed dünyaya geldi. İyi bakın; zira o burada değilse Filistin'dedir. İki omuz küreği arasında, siyahla sarı arasında tüylerle örtülü risalet mührü vardır.

Mekkeliler, adamın sözlerinden hayrete düşmüşlerdi. Şaşkınlıkla birbirlerine bakıyorlardı, ama henüz böyle bir doğumdan da haberdar değillerdi. Her zaman olduğu gibi bu meclis de dağılmış ve herkes çoluk-çocuğunun arasına gitmişti. Çok geçmeden her biri, o gece Abdullmuttalib'in bir torunu olduğu ve adını da Muhammed koydukları haberini alıyordu. Daha da ilginç, Yahudi bilgenin anlattığı gibi bu çocuğun iki omuz küreği arasında tarif edildiği şekilde bir mührün bulunmasıydı. Durumdan haberdar olan Yahudi bilgenin yanına geliyordu. Onlar:

– Hani sen, bizim aramızda bir çocuğun dünyaya gelişinden bahsetmiştin ya, demeden adam:

– Ben size haber verdikten sonra mı doğdu, önce mi, diye sordu telaşla.

– Önce, dediler.

Adam iyice heyecanlanmıştı ve bir an önce kendisini bu çocuğun yanına götürmelerini istedi. Hz. Âmine'nin yanına gelip de küçük Muhammed'in omuz kürekleri arasındaki mührü görünce kendinden geçip bayıldı. Kendine geldiğinde:

– Yazıklar olsun! Sana neler oluyor, diye çıkıştıklarında da, teker teker şunları söylemeye başladı:

– Artık nübüvvet meselesi, İsrailoğullarının elinden çıkıp gitmiştir. Bu, böyle yazılıdır. Artık peygamberliğin bereketi Araplarındır. Sevinin ey Kureyş! Çünkü O, sizinle birlikte öyle bir güce ulaşacak ki O'nun haberi, Doğu ile Batı arasını dolduracak.

Yesribte yaşananlar

Benzeri bir durum da Medine’de yaşıyordu. O gün için henüz sekiz yaşlarında bir çocuk olan meşhur şair Hassân bin Sâbit, bu heyecanı yıllar sonra şu cümlelerle anlatacaktı:

– Ben o zaman yedi veya sekiz yaşlarında bir çocuktum ve işittiğim her şeyi anlıyordum. Yesrib kalelerinden birinin

üzerinde Yahudi bir bilgeyi, yüksek sesle şöyle bağırıırken gördüm:

– Ey Yesrib halkı! Ey Yesrib halkı!

Bu telaşa herkes şaşırılmıştı. Belli ki, çok önemli bir hadise gerçekleşmişti veya büyük bir tehlike geliyordu. Çok geçmeden:

– Ne bu telaşın? Ne oldu sana, diyerek etrafında toplanıverdiler. Etrafında birikenlere şöyle sesleniyordu:

– Bu gece, dünyaya gelen Ahmed’in yıldızı doğdu.

Fars Topraklarındaki Telaş

O gün için iki büyük devletten birisi olan Fars’tan gelen haberler de oldukça ilginçti. Kısra saraylarının bulunduğu yer şiddetle sarsılmış ve bu sarayın, sağlamlıkta eşine rastlanmayacak kadar dayanıklı olduğuyula iftihar edilen on dört eyvanı yerle bir olmuştu. Bir gecede, mukaddes olarak bilinen Sâve gölünün suyu çekilmiş ve kuruyuvermişti. Bir de Fars imparatoru o gece rüyasında, Arap atlarının, semiz ve güçlü develeri arkasına takıp Dicle’yi geçtiklerini görmüş,

oradan da ülkesinin her bir tarafına yayıldıklarına şahit olmuştu. Endişe ve telaşla sabahlayan kral, sabah olup da tacını giyer giymez olanları vezirleriyle paylaştı ve bunun bir anlamının olduğu üzerinde durarak bütün bunların manasını bilen birisini bulmalarını istedi. İşte tam bu sırada, İstahrâbad denilen yerde bin senedir hiç sönmeden yanan ve insanların etrafında pervane olup döndükleri ateşin de o gece sönüp tarih olduğu haberi gelivermişti. Kral, yanındaki birinci adama döndü ve bütün bunların ne anlama geldiğini sordu. Bilge vezir:

– Arapların olduğu yerde büyük bir hadise olduğu anlaşılıyor, diyordu.

Evet, büyük bir hadisenin olduğu anlaşılıyordu; ama bunun ne olduğu henüz belli değildi. Hiç vakit geçirmeden Hîre valisi Nu’mân bin Münzir’e haber göndererek, hem konuyu araştırmasını hem de bütün bunların ne anlama geldiğini bilen birisini bulup kendisine getirmesini istiyordu. Durumun nezaket ve ciddiyetini kavrayan vali de, bir başka bilge

ve aynı zamanda meşhur kâhin Satîh’in yeğeni olan Abdulmesîh’i, söz konusu bu kâhine göndermiş ve bütün bunların yorumunu dayısından teker teker almasını istemişti.

Nihayet Abdulmesîh, Dayısı Satîh’in yanına gelip yaşananları anlattı bir bir. Satîh’in ayakta duracak takati yoktu; yaşlanmıştı ve artık son demlerini yaşıyordu. Bunun için Abdulmesîh, bir an önce bütün bunların ne anlama geldiğini öğrenmek istiyordu. Olup bitenleri dinledikten sonra, birden ciddileşen ve kendini toparlayan Satîh, güçlkle şunları

söylemeye başladı:

– Ey Abdulmesîh! Büyük asânın sahibi gönderildi, artık ilahî vahiy hükmünü icra edecek. Semâve vadisi taşıp Sâve gölü kurduğuna ve Farlıların da sönmeyen ateşi söndüğüne göre artık, Arap yarımadasında Satîh’e yer yok demektir. Mutlak Hâkim böyle murad buyurdu ve risaletle nübüvvet ipinin iki ucu böylelikle düğümlenmiş oldu. Buralara bundan sonra, çöken eyvanlar sayısınca melikler hâkim olacaktır. İnan, bunların hepsi de olacaktır. Bu cümleler, Satîh’in son sözleri olmuştu. Adeta, yıllardır bu cümleleri söylemek için zamana direnmişti. Şimdi de, vazifesini yapmış olmanın huzuruyla artık dünyaya veda ediyordu.

2. Peygamber Efendimiz 'in Reformları

Bütün peygamberler gibi Resul-i Ekrem (aleyhi ekmelüttehâyâ) da konumunun farkındadır. Farkındadır; ama vazife mahalli olan dünya pek müthiştir. İçinde yaşadığı toplumda ahlâk öyle bozulmuş, çirkin huylar öyle yerleşmiş, kötü tavır ve davranışlar öyle tabiat ve âdet haline gelmiştir ki, Üstad'ın tabiriyle, bu menfilikler o toplum fertlerinin kan ve damarlarına işlemiştir. Hz. Bediüzzaman, Efendimizin (sallallahu aleyhi ve sellem) büyüklüğünü meydan okurcasına nazara verdiği bir yerde şöyle der, "Bilirsin ki, sigara gibi küçük bir âdeti, küçük bir kavimde, büyük bir hâkim, büyük bir himmetle, ancak daimî kaldırabilir. Hâlbuki, bak; bu zat, büyük ve çok âdetleri, hem inatçı, mutaassıp, büyük kavimlerden, zahirî küçük bir kuvvetle, küçük bir himmetle, az bir zamanda ref edip, yerlerine öyle secâyâ-yı âliyeyi ki dem ve damarlarına karışmış derecede sabit olarak vaz ve tespit eyliyor. Bunun gibi daha pek çok harika icraatı yapıyor. İşte, şu Asr-ı Saadeti görmeyenlere, Ceziretü'l-Arabı gözlerine sokuyoruz. Haydi, yüzer filozofu alsınlar, oraya gitsinler, yüz sene çalışsınlar! O zâtın o zamana nispeten bir senede yaptığının yüzden birisini acaba yapabilirler mi?"

İşte o devrin alışkanlıkları sigara tiryakiliği gibi de değildi. O insanların hepsi belli kötülüklerin

morfinmanı, eroinmanı, alkoliği gibi olmuşlardı. Hastalık, ayrıldıkları zaman muvazeneleri bozulacak kadar bütün bünyelerini sarmıştı. Hani uyuşturucu müptelası insanları tutuyorlar; ellerini ayaklarını bağıyorlar; o da başlıyor çılgınlık atmaya, yırtınmaya, dövünmeye... O devirde her fert öyleydi. Alışageldikleri çirkinliklerden ayrılmak onları deli ediyordu. Allah Teâlâ, böyle bir ortamda bulunan Peygamber Efendimize (sallallahu aleyhi ve sellem) "Sen her şeye rağmen, sana sunulan mesajları tebliğ et." diyordu. "Bu senin konumunun gereği... Her konum kendine göre bir duruş ister. Duruşunu çok iyi ayarlayamazsan, seni o yüce konumdan mahrum ederiz." mesajı veriyordu. Bir insana, bir toplumda yerleşmiş olan âdet ve alışkanlıkları terk ettirmek oldukça zordur. Bırakın içki, kumar, fuhuş, rüşvet, dolandırıcılık, hırsızlık ve cinayet gibi kötü alışkanlıkları, bugün bir sigarayı bile insanlara bıraktırmak çok büyük bir başarı addedilmektedir. Vaizler şiddetle üzerinde durduğu ve ilim adamları zararlarını anlata anlata bitiremedikleri hâlde, sigara gibi içki de, kumar da bırakırılamamaktadır. Öteye gitmeye ne lüzum var; bizzat kendimiz, yerine göre üç öğün yemeği ikiye indirebiliyor, lüks meşrubatı, hatta çay ve kahveyi ve giyeceklerimizdeki çeşitliliği terk edebiliyor muyuz?

Bir de o Nur Asrı'na gidelim: Kendisi hâkim ve hükümdar olmadığı, hiçbir tahakküm ve zorlamaya başvurmadığı ve zaten tahakküm ve zora başvurma imkânına da sahip bulunmadığı hâlde, âdet ve alışkanlıkları damarlarına kadar işlemiş, inatçı, mutaassıp, vahşi ve geleneklerine son derece bağlı büyük

ve çok çeşitli kavim ve kabilelerden, küçük bir kuvvet, az bir himmet ve çalışma ile ve gayet kısa bir zamanda bir değil, beş değil, belki onlarca, hatta yüzlerce âdet ve alışkanlığı O Zât'ın (sallallâhu aleyhi vesellem) nasıl kaldırdığına şahit oluruz. Bunun da ötesinde, kaldırmakla kalmayıp, âdeti serum verme rahatlığı içinde bunların yerine her türlü güzel ahlâkı nasıl zerk ettiğini görürüz. Bundan sonra bize, O'nun karşısında el pençe divan durup, "Eşhedü enneke Resûlullah" demek düşmez mi? Evet, yukarıda zikredilen icraatın sahibi olan O Zât (sallallâhu aleyhi ve sellem), tarihin bir kere daha eşini kaydetmediği tek simadır. Kızını diri diri toprağa gömenler, karıncaya basamaz hale geliyor. İçtimaî hayatı zehirleyen kin ve nefret tohumları çürüyor, sevgi, saygı, şefkat ve hürmet filizleri veriyor. Efendimizden sonra toplum hayatının nasıl değiştiğine iste bir misal:

HZ. ÖMER (ra) anlatıyor:

Cahiliye devrinde yaptığımız şeylerden biri var ki aklıma geldiğinde kendimi tutamaz ağlarım. Biri de var ki aklıma geldiğinde kendimi tutamaz gülerim.

Sorular: Ya Ömer! (ra) Bunlar nelerdir?

HZ. ÖMER (ra) cevap verir, Aklıma geldiğinde ağladığım şey: Bizler cahiliye döneminde kız çocuklarını bir zül eziklik utanç sebebi sayardık. Bunun içinde onlardan kurtulmak için her yolu denerdik. Birinin kızı olduğu zaman o insanla alay edilirdi. Aha! Bakın bunun kızı olmuş. Benimde bir kızım olmuştu. Belli bir yaşa kadar onu büyüttüm. Ama bir gün onu götürüp bir çukur kazdım. Onu içine yatırdım ve üzerini toprakla kapatıyordum. Diri diri gömdüğüm o masum yavrucakta benim elbisemdeki tozları kırı minik elleriyle temizliyordu. Ben ise bu kadar babasına düşkün evladımı gömmeye devam ettim ve o masum yavruyu diri diri gömerek öldürdüm. İşte bu olay karşısında duygulanır ve ağlarım.

Sorular: Ya Ömer! (ra) Peki güldüğün olay nedir?

HZ. ÖMER (ra) cevap verir: Bizler yine cahiliye döneminde özellikle uzun yolculuğa çıkacağımız zaman ve sair zamanlarda kendimize helvadan putlar yapardık. Yolculuk boyunca gün boyunca onlara tapınırdık. Bu arada o helvadan yaptığımız putlar kururdu. Bir o kadarda lezzetlenirdi. Bizlerde acıktığımız zaman o taptığımız ilah saydığımız putların kollarını bacaklarını koparır onları bir güzel yerdik. İşte bu olay aklıma geldiğinde de kendimi tutamaz gülerim Yerli-yabancı, dost-düşman, ölmüş-sağ çok sayıda ilim adamı ve düşünürün kitapları O'nun şahsı, ahlâkı, müşkülleri çözmedeki başarısı, getirdiği nizamın mükemmelliği ve günümüz insanının O'na olan ihtiyacı gibi konularda takdir ve hayranlıklarla doludur.

Elhasılı; Efendimiz (asm) güçlülere hak ve adaleti, zayıflara şefkat ve merhameti, köle ve efendilere eşitliği, kadın ve çocuklara kişilik onurunu, kısaca bütün insanlara adı “İslâm” olan bir medeniyet tesis etti “kullara değil, Allah’a kul olma” bilincini yerleştirdi. Evet, şahıslar da emniyet tesis edildiği gibi, devlet de emniyet ve asayişin işleyiş ve devamına azamî özen göstermeye başladı. Öyle ki; “Dicle kenarında bir kuzuyu kurt parçalasa, Adl-i İlâhî hesabını Ömer’den sorar,” dedirtecek bir mesuliyet duygusunu vücuda getirdi. Efendimiz (asm) fert ve toplum hayatında işlerin istişare ile yapılmasını ısrarla tavsiye ve emretti. Hem sahabeleri, hem de hanımları ile istişare ederek, örnek teşkil etti.

3. Efendimizin sıfatları ve Ahlaki

Efendimizin Yaşantısı

Peygamberin gönderiliş gayesi, insanın yaratılış gayesiyle aynı noktada birleşir. O da Allah'a kul olma çizgisidir. Cenâb-ı Hakk, Kur'an-ı Kerim'de : "Ben cinleri ve insanları ancak Bana kulluk yapsınlar diye yarattım" (Zâriyât, 51/56) buyurarak bu hususa işaret etmektedir.

Demek oluyor ki, bizim esas yaratılış gayemiz Allah (cc)'ı bilip tanımak ve O'na layıkıyla kul olmaktır. Yoksa, yeme-içme, mal ve mülk kazanma veya dünya buudlu ev-bark sahibi olma değildir. Gerçi bunlar da bizim için fitrî ihtiyaçlardır. Ancak yaratılışımızın gayesi değildir. İşte peygamberler bize, bu sırlı yolu göstermek için gelmişlerdir. Âyette: "Senden önce hiçbir peygamber göndermedik ki ona; 'Benden başka ilâh yoktur; o halde Bana kulluk edin' diye vahyetmiş olmayalım" (Enbiya, 21/25) denilerek bu hususa işaret edilmiştir.

Ubudiyet ve Kulluğu ile Efendimiz

Hele ibadeti, hele ibadeti! O'nun ibadetine bakan insan, sanki O, hayatında başka hiçbir iş yapmamış da, hep ibadet etmiş zannedirdi. Evet O, kulluğunda bu kadar derindi. Zaten, bütün güzelliklerde de O, öyle değil miydi?

O, namazında kulluğunu o denli derin temsil ediyordu ki neredeyse ürperip ağlamadığı namaz yok gibiydi. Başka hiçbir zevk, O'na namazın verdiği zevki vermiyordu. O'nun içindir ki, bir gün şöyle buyurmuştu: "Bana (üç şey) sevdirdi: Namaz, kadın, güzel koku; namaz ise benim gerçek göz aydınlığım." Demiştir. Bizden birine, en çok sevdiğimiz insanlardan birinin geldiği müjdelense, nasıl sevinir ve kendimizden geçeriz; Allah Resûlü de, namaza duracağı zaman bizim bu duyduğumuz sevinçten yüzlerce kat fazlasıyla sevinç ve coşkunluk duymaktaydı. Efendimiz şöyle buyurmaktadır: "Allah her nebîye bir arzu, istek ve şehvet vermiştir. Bana gelince benim şehvetim, gece namaz kılmaktadır."

Hz. Âişe Validemiz (r.a) anlatıyor: "Bir gece uyandığımda, Allah Resûlü'nü yanımda göremedim. Aklıma, diğer hanımlarından birinin yanına gitmiş olabileceği ihtimali geldi. El yordamıyla etrafı yokladım. Elim ayağına dokundu. O zaman Allah Resûlü'nün namaz kılmakta olduğunu anladım.. başı secdedeydi. Kulak verdim, hıçkırma hıçkırma ağılıyor ve şöyle yakarıyordu: "Allah'ım! Senin gazabından Senin rızana sığınırım. İnkâbından affına sığınırım. Allah'ım! Başka değil, Senden yine Sana sığınırım. (Celâlınden cemâline, gazabından rahmetine, azamet ve heybetinden, şefkat ve re'fetine sığınırım.) Zâtını senâ ettiğin ölçüde, Sen'i senâ etmekten âciz olduğumu itirâf ederim."

O, ömrünü kullukla geçirmişti. Namaz, O'nun en sevdiği gözdesiydi. Gece gündüz namaz kıldı ve hep öyle yaşadı. Nasıl yaşanırsa öyle ölüneceğini zaten O söylememiş miydi? Ve her fâni gibi O da ölecekti. Ama o, namaz demiş, yaşamıştı ve namaz deyip hayata veda edecekti...

O'nun ibadeti, bir bütünlük arz ediyordu. Namazı en mükemmel şekliyle edâ ederken, başka bir ibadet çeşidi olan mesela orucu da ihmal etmiyordu. Haftanın bir-iki gününü mutlaka oruçlu geçiriyor; hatta bazen de o kadar uzun süre oruç tutuyordu ki, sanki hiç iftar etmiyor zannedilirdi.

Efendimiz hem ibadetlerin hepsini ve en derinini/güzelini yapıyordu, ama aynı zamanda diğer işlerden geri kalmıyordu, yani bir Baba, Eş, Aile Reisi, Arkadaş olarak da kusursuz bir şekilde hayatını sürdürüyordu. Zaten Efendimizin (sav) farkı buydu. Bizim için de burada önemli olan hayatın her alanında başarılı olup bunları da ibadete çevirmek (misal okulda başarılı olup örnek insan olarak) yani hayatımızın her anında iyi bir insan olabilmek için hep ibadet penceresinden bakmalıyız.

Ve Efendimizin Kulluğunda gördüğümüz diğer bir önemli unsur, O hep süreklilik içinde yaptı ibadetini. Yani bizde az da olsa sürekli yapmalıyız (ayda 1 defa 500 sayfa kitap/kuran okumaktansa, her gün 5 sayfa okumak). Çünkü Efendimizin dediği gibi bu daha hayırlıdır. Ve bu yolda giden en önemli ibadetlerden birisi de namazdır, çünkü bize Allah'ı ve kulluk vazifemizi günde 5 defa sürekli hatırlatıyor.

Efendimizin Affediciliği

Hayber fethi sonrası bir kadın, bir koyunu kızartmış, içine de biraz zehir koymuş ve Allah Resulü 'nü yemeğe davet etmişti. Sofrada bulunanlardan Bişr isimindeki sahabe lokmayı ağzına koyar koymaz vefat etmişti. Demek ki bu kadın çok tesirli bir zehirle Allah Resulü 'nü öldürmek istemişti. Bu meselenin mucize yönü, şu andaki mevzumuz değil. Allah Resulü lokmayı ağzına götürürken, koyunun zehirli olduğunun haber verilmesi üzerine yemek sofradan kaldırılmış, kadın yakalanıp huzura getirilmiş. "Eğer Sen hakikaten Allah'ın gönderdiği bir peygambersen, bu zehir sana tesir etmeyecektir. Yok eğer peygamber değilsen, insanlığı senden kurtarmak istedim." der. Sahabe, derhal bu kadının öldürülmesi talebinde bulunur. Ancak, Allah Resulü kendi adına kadını affeder.

Taif ve Efendimizin Şefkat ve Merhameti

Allah Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem), tebliğ maksadıyla evlâtlığı Zeyd'i de yanına alarak Taif'e gitmişti. Orada on gün kadar kalarak puta tapan halkı, Allah Teâlâ'nın varlığına ve birliğine iman etmeye çağırdı. Fakat Taif'teki görüşmelerin ardından O'na yardım etmeye istekli bir kişi bile çıkmadı.

Taifliler, gençlerinin Müslüman olmalarından korkarak Peygamberimiz'in teklifini kabul etmediler. O'na, – Bizim yurdumuzdan çık da nereye gidersen git, dediler. Sonra da Peygamber Efendimizle alay ettiler.

Bununla da kalmayıp halkın serseri takımını O'nun geçip gideceği yolun iki tarafına oturtular. Bu terbiyesiz kişiler, Resûlullah aralarından geçerken attıkları taşlarla O'nu yaraladılar. Bu sırada Hazreti Zeyd, büyük fedakârlıklarla Efendimiz'i korumaya çalıştı. Atılan taşlara kendi vücudunu siper etti. Fakat buna rağmen Nebîler Nebîsi'nin mübarek ayakları kanlar içinde kalmıştı. Hazreti Zeyd'in ise başı yarılmıştı.

Bin bir güçlkle Mekke'li Utbe ve Şeybe'nin bağına sığındılar. Allah Resûlü, kendisinden önce Hazreti Zeyd'in yarasıyla ilgilendi. Bahçedeki bir asmanın gölgesine oturup biraz dinlendikten sonra iki rekât namaz kıldı ve ellerini semaya kaldırıp Yüce Allah'a dua etti:

– Her şey Sen'in rızan içindir ve bütün güç, kuvvet Sen'in elindedir!

Efendimiz ve Hazreti Zeyd, bu tehlikeli bölgeyi kısa bir süre sonra terk ettiler. Nazik yüreği çok incinmiş olan Nebîler Nebîsi, dalgın bir hâlde Mekke'ye doğru ilerliyordu. Seâlib denen yere geldiğinde ancak kendine gelebilmişti. Başını kaldırdığında bir bulutun kendisini gölgelemekte olduğunu fark etti.

Kısa bir zaman sonra da Cebrâil Aleyhisselâm'ı gördü. Hazreti Cebrâil, Efendimiz'e şöyle seslendi:

– Allah, kavminin sana söylediklerini işitti. Onlar hakkında dilediğini emretmen için sana dağlar meleşini gönderdi.

Bu sırada dağlar meleği, Efendimiz'i selâmladı ve Mekke'nin iki tarafında bulunan dağları göstererek,

– Ya Muhammed! Ben dağlar meleğiyim! Şimdi ne dilerse dile. Eğer istersen şu iki dağı hemen Taif'in üzerine kapayıvereyim, dedi. Allah Resûlü'nün verdiği cevap; sabrın, kendisine hakaret edip yalanlayanlara şefkat ve merhametin son haddini ifade ediyordu:

– Hayır! Ben onların helâk olmalarını istemem. Allah'ın, onların soylarından yalnız Allah'a ibadet edecek, O'na hiçbir şeyi ortak koşmayacak kimseler çıkarmasını dilerim.

Efendimizin Tevazuusu

Allah Resûlü'nün mahviyet ve tevazuu da, bir yanda fetanetinin, diğer yanda tebliğinin ayrı bir buudu olarak yıldız gibi parlamaktadır. O, herkes tarafından tanınıp, kabul edildikçe mahviyeti daha da derinleşmiştir. Tevazu ve mahviyet âdeti O'nunla beraber doğmuş gibiydi...

Ömrünün sonuna kadar da gelişerek devam etti. Bir gün melek geldi ve sordu: "Kul peygamber mi, melik peygamber mi olmak istersin?" Cibril kulağına fısıldadı: "Rabb'ine karşı mütevazı ol!" Ve, Allah Resûlü cevap verdi: "Bir gün aç yatıp tazarru eden, diğer gün tok olup şükreden bir kul peygamber olmak isterim..."

O, her zaman kendisini insanlardan bir insan olarak görmüş ve hiçbir zaman kendini onlardan ayrı tutmamıştır. Yine bir gün karşısında titreyen adama baktı ve şöyle buyurdu: "Kardeşim titreme! Ben de senin gibi kuru ekmeğe yiyen bir kadının çocuğuyum..."

Evet, birer Müslüman olarak bizler de Efendimiz'i örnek almalıyız. Dünyevî makam ve mevkiiler, mal ve mülkler insanı şımartmamalı ve ona kendini unutturmamalıdır. İnsanın üzerine tevdi edilen mükellefiyetin keyfiyeti onu başka bir varlık hâline getirmez. Dolayısıyla da insan, her zaman ve zeminde kendisini insanlardan bir insan olarak kabul etmelidir.

Kâinatın Efendisi Mekke'ye muzaffer bir komutan olarak girerken de, oradan çıkmaya zorlandığı andaki tevazu ve mahviyeti devam ediyordu. Başını o kadar eğmişti ki, Arş'a değen o mübarek baş, orada semerin kaşına degecek kadar eğilmişti...

Hz. Aişe Validemiz'den rivâyet edilen bir hadis bize şunları anlatır: "Allah Resûlü, evinde herhangi bir insan gibi davranırdı. Kendi elbisesini yamar, ayaklarını tamir eder ve ev işlerinde hanımlarına yardımda bulunurdu." (Tirmizi, "Şemâil", 78) O, bunları yaptığı sırada, O'nun adı cihanın pek çok yanında anılıyor; herkes O'ndan ve getirdiği dinden bahsediyordu. O, zamanını öyle ayarlamıştı ki, bu kadar mühim sorumlulukları arasında, bu gibi işlere de fırsat bulabiliyordu. O, her güzel hasletin zirvesine taht kurmuştu. Tevazu zillet olmadığı gibi, kibir de vakar değildir. Tevazu ve kibirle alâkalı olarak, Kâinatın Efendisi (s.a.v.), şöyle buyurur: "Allah için bir derece tevazu eden kimseyi Allah Teâlâ da bir derece yükseltir. Tâ ki onu Firdevs Cenneti'nin en yüksek yerine çıkarır. Allah'a karşı bir derece kibir gösteren kimseyi de Allah Teâlâ alçaltır. Tâ ki onu Cehennem'in en alçak derecesine indirir."

4. Efendimiz Sevgisi

Saadet asrından günümüze kadar nice sineler O'nun aşkıyla yanıp tutuştu. Sahabeden başlayarak bütün inananlar O'nun (sallallâhu aleyhi ve sellem) sevgisi uğruna neler yapmadılar ki? İsterseniz bu sorunun cevabına Efendimiz 'in hal, söz ve hareketlerine en yakından şahit olan Sahabe Efendilerimizden başlayalım.

Evet, Sahabe-i Kiram, Allah Resûlü'ne çok bağlıydılar. O'nun her söz ve davranışının, cennete açılan birer kapı olduğuna inanıyorlardı. O'ndan kendilerine ulaşan her şeyi mübarek bir hatıra kabul ediyorlardı. O'ndan kalan en küçük hatıraya bile çok duyarlı ve titiz davranıp adeta üzerinde titriyorlardı. Nitekim o yıldızlar topluluğu içinde, beka âlemine irtihal ettikten sonra Efendimiz 'in ismi her anıldığında gözyaşlarını tutamayanların sayısı hiç az olmadığı gibi, Kendisine “Anam babam sana feda olsun!” diyenlerin sayısı da oldukça fazlaydı.

Üç gündür bir canlının yiyebileceği herhangi bir şeyin Efendimiz 'in (SAV) midesine girmediğini duyan Hz. Ka'b, hemen kalkıp gitmiş ve develerini sulamakta olan bir yahudiye, kovası bir hurmaya olmak üzere kuyudan su çekmiş ve el emeği ile en temizinden kazandığı bu hurmaları Efendimiz'e ikram etmişti.

Enes b. Mâlik rüyasında O'nu görmediği geceyi gece olarak değerlendirmiyordu. Yine Hz. Enes, Efendimiz'den kalan mestleri göğsüne bastırırken, biri kapıverir diye ödü kopuyordu. Abdurrahman b. Sa'd, ayağındaki sinir kasıldığında “Muhammed” ismini içten, yürekten ve samimiyetle öyle anıyordu ki rahatsızlığı geçiveriyordu.

Şam'da, mü'minlerin emîri Hz. Muaviye, birisinde Efendimiz'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) ait bir cübbe bulunduğunu duyunca, o cübbeyi almak için o kişinin ağırlığınca altın teklif etmişti.

Hz. Ömer, Efendimiz 'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) kendi elleriyle koyduğunu bilmediği oluğu elinin ucuyla dokunup yere düşürdüğü için cihanın başına tac olan o mübarek başını Hz. Abbas'ın ayakları altına koyarak oluğu tekrar eski yerine koydurtacak derecede Efendimiz 'in (SAV) hatırasına saygılı idi... Ahmed b. Hanbel vefat edeceğini hissedince, yanından hiç ayırmadığı Efendimiz'e ait üç tel saçından ikisini gözlerinin, birini de dilinin üstüne koymalarını vasiyet ediyor ve kelime-i şهادet getirerek yakınlarının buna şahit olmalarını istiyordu.

Abdullah b. Mübarek'in ifadesiyle, hicret diyarının imamı, Efendimiz'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) hürmeten, Medine'de hayvan üzerine binmeyen ve Ravza'da imam iken, hep kısık sesle konuşan İmam Malik hazretleri, hadis naklederken kendisini akrep sokuyor, rengi değişiyor, sararıyor, ancak hadisi kesmiyordu. Ders bitip insanlar dağılınca bu hali kendisine soruluyor, büyük imam ise şöyle diyordu: “Bir akrep beni defalarca ısırды. Hepsine de sabrettim. Buna ancak Resûlullah'a (sallallâhu aleyhi ve sellem) olan sevgim ve tazimim sebebiyle dayandım.”

İçinde Efendimiz'e karşı sevgi çağlayanı barındıran Sevban, “Anam babam ve bu canım sana feda olsun Ya Resûlallah! Senden ayrı geçirdiğim her an bana ayrı bir hicran olmaktadır. Dünyada böyle olunca, ahirette ne yaparım diye dertleniyorum. Orada siz peygamberlerle beraber olacaksınız. Benim ise, ne olacağım, nerede bulunacağım belli değil. Üstelik cennete giremezsem, sizi görmekten tamamen mahrum kalacağım! Bu hal beni yakıp kavuruyor ey Allah'ın Resûlü!” diyor ve Efendimiz'den “Kişi sevdiği ile beraberdir.” karşılığını alıyordu.

Ashab-ı Kiram'dan Ebu Mahzûre, alındaki saçları ne kestiriyor ne de ayırıyordu. Sebebini ise “Çünkü onlara Resûlullah'ın (sallallâhu aleyhi ve sellem) elleri dokunmuştu.” diyerek ifade ediyordu. Kâinatın Efendisi'nin vefatından iki sene önce Müslüman olan Abîdetü's-Selmânî, yanında O Sevgili'ye ait bir tel saçın bulunmasını dünyanın bütün servetlerinden daha değerli görüyordu.

Sâbit el-Bünânî, hocası Enes b. Malik'in elleri Efendimiz'e dokunduğu için “Ver ellerini de öpeyim” diyordu.

Allah'ın Habîb'ine ait bir hadisi kaynağından öğrenebilmek için diyar diyar yolculuk yapan Peygamber âşıkları vardı. Evet, Cabir b. Abdullah, kısas mevzuunda bir hadisi sormak için, bir ay yolculuk yaparak Medine'den Şam'a gidiyordu. Ebu Eyyûb el-Ensârî işittiği bir tek hadisin doğruluğunu öğrenmek için Medine'den Mısır'da bulunan Ukbe b. Âmir'in yanına gidiyordu. Ahmed b. Hanbel, Abdürrezzak b. Hemmâm'dan hadis öğrenmek için, parası olmadığından, kervancıların yanında deve bakıcılığı yapmak suretiyle Bağdat'tan ta Yemen'e yolculuk ediyordu. Sahabeyi görenlerden Said b. el-Müseyyib, bir hadis için günlerce dolaşıyordu.

Mekke müşrikleri Hubeyb'e esaretten kurtulmasının şartı olarak kendi yerinde Hz. Muhammed'in olmasını isteyip istemediğini soruyorlar, fakat Hubeyb: "Hayır vallahi. Değil benim kurtulmam pahasına O'nun idam edilmesi, benim kurtulmam karşılığında, şu anda Medine'de O'nun ayağına bir diken batmasına dahi gönlüm razı olmaz." diyordu.

Büyük kumandan Halid b. Velid'in bir savaş sonrası kaybolan takkesini aramasına bir anlam veremeyen sahabe Halid'in cevabı şu oluyordu: "Takke'nin müşriklerin eline düşmesini istemedim. Çünkü onun içinde Allah Resûlü'nün saçından bir miktar vardı."

Sa'd b. Ubâde, Bedir gazvesi öncesi Efendimiz'e şunları söylüyordu: "Vallahi ya Resûlallah! Yemin ederim ki bize düşmana saldırmayı değil, kendimizi denize atmamızı emretseniz hiç tereddüt etmeden atarız." Gazneli Mahmud, "Muhammed" ismini ağzına abdestsiz olarak almıyordu.

Günümüzde de O'nun sevgilileri O'na sevgilerini ifade etme adına baş döndürücü pek çok şey yapmışlardır. Dost ve arkadaşlarıyla beraber yemek yediği sofrasında O'na da bir yer ayırarak her zaman O'nun rûhâniyetini aralarında hisseden, hissetmek için çaba ve gayret gösteren yiğitler vardır...

Bu hâdiseler sadece akılla değerlendirildiğinde bunlara bir mana verilemeyebilir. Vicdanın ziyâsı ile bakmak gerekir ki işte o zaman neler neler anlaşılır ve meseleye daha insaflı bakma imkanı doğmuş olur. Evet, bu bir anlayış meselesidir. Dinde yerinin olup olmadığını araştıran kişiye, Peygamber Efendimiz'e uymayı ve onu sevmeyi ifade eden ayet ve hadisler yeter, artar. Unutmamalıdır ki belki bunlar marifet-i ilahiyeye giden muhabbet-i nebi yolunda şifreyi çözen davranışlardır. Rahmet, bu şifrenin çözülmesiyle ihtizaza gelebilir.

Buraya kadar saydıklarımız, O'nun sevgisi uğruna yapılanlardan sadece deryada birer damla mesabesinde...

Allah Resûlü'nü sevmenin neticesi nedir?

Âlemlerin Rabbi olan Allah (celle celâluhû) Efendimiz'i (SAV) seviyorken müminler olarak O'nu sevmek, Allah'ın günahlarımızı bağışlamasını ve bizi sevmesini netice verecektir.¹ Ayrıca imanın tadını tatmak, itaatlerden lezzet almak, din uğrunda zorluklara katlanmak, Efendimiz'i sevmeye bağlıdır. Bir üçüncü husus olarak da şunu ifade edebiliriz ki; mümin Ahiret yurdunda sevdikleri ile beraber bulunacaktır. Bu yüzden Hz. Enes, "Allah'ı, Resûlü'nü, Ebu Bekir'i, Ömer'i seviyorum. Her ne kadar onların amelleri gibi amelde bulunamadı isem de onlarla birlikte olacağımı ümit ediyorum" diyerek, bizlere de Efendimiz 'in kendisine müjdelediği "kişinin ahirette sevdikleriyle beraber olacağı" hakikatini haber vermektedir.

C. Sahabe sevgisi, İrşat ve Tebliğ

1. Hz. Ebubekir

Sadakati ve imanı sayesinde cennetle müjdelenerek "Aşere-i Mübeşşere" denilen 10 sahabeden biri olan ve sadakatiyle zirveye çıkan Hz. Ebu Bekir (r.a.), Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v.)'in en yakın ve en sadık arkadaşıydı. Mekke'deki acılı ve zor günlerde Bedir'de, Uhut'ta hicret esnasında mağarada Peygamberimize en yakın olan hep Hz. Ebubekir'di. İslâm tarihi içinde müstesna bir yere sahipti. İlk Müslüman olanlardan ve Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed'in (s.a.v.) ilk halifesiydi. Hz. Hatice'den sonra Peygamberimiz'e (Sav) ilk iman eden odur. Hz. Ebubekir (ra) Müslüman olan ilk erkektir. Kızı Aişe'yi (r.a.) O'na vermekle yakınlığına yakınlık katmıştı. Canıyla, malıyla ve âilesiyle Peygamber Efendimiz 'in etrafında âdeta pervâne olmuş, ömrünü ve bütün varlığını İslâm'ın muhafazası ve neşri için harcamıştır.

Resûlullah Efendimiz, Hz. Ebûbekir'i çok severdi. Her gün mutlakâ yanına uğradı. Ebûbekir (r.a.) de Allah Resûlü'nü görmeden huzur bulamazdı. Yani ömürleri beraber geçti.

HZ. EBUBEKİR'E (R.A.) NEDEN SİDDİK DENİLMİŞTİR?

Fahr-i Kâinât Efendimiz, Mîrac hâdisesini Kureyş müşriklerine haber vereceği zaman: "–Ey Cebrâil! Kavmim beni tasdik etmez!" dedi. **Cebrâil** (a.s.):

"–**Ebûbekir** Sen'i tasdik eder. O **siddîk**tır." buyurdu. (İbn-i Sa'd, I, 215)

Nitekim müşrikler, Mîraç hâdisesini duyduklarında, derhâl Hazret-i Ebûbekir'e koştular: "–**Arkadaşım, bir gece içinde Mescid-i Aksâ'ya gittiğini, oradan da göklere çıkıp sabah olmadan tekrar Mekke'ye geldiğini söylüyor. Bakalım buna ne diyeceksin?**" dediler. Hazret-i Ebûbekir: "–**O ne söylüyorsa doğrudur! Çünkü O'nun yalan söylemesine imkân ve ihtimâl yoktur! Ben, O'nun her getirdiğine peşinen inanırım...**" dedi. Müşrikler tekrar:

"–Sen O'nu tasdik ediyor ve bir gecede Beytü'l-Makdis'e gidip geldiğine inanıyor musun?" dediler. Hazret-i Ebûbekir:

"–Evet! Bunda şaşılacak ne var? Vallâhi O bana, gece veya gündüzün herhangi bir vaktinde kendisine Allah'tan haber geldiğini söylüyor da ben yine O'nu tereddütsüz tasdik ediyorum." dedi. Daha sonra Ebûbekir, o sırada Kâbe'de bulunan Peygamber Efendimiz 'in yanına gitti. Olanları bizzat Efendimiz 'in mübârek fem-i saâdetlerinden dinledi ve:

"–Sadakte (doğru söyledin) yâ Resûlâllah!.." dedi. Allah Resûlü de, O'nun bu tasdikinden gâyet memnun kalarak cihâm aydınlatan tebessümüyle Hazret-i Ebûbekir'e:

"–*Ey Ebûbekir! Sen «Siddîk»sın!..*" buyurdular. (İbn-i Hişâm, II, 5)

Hazret-i Siddîk'ın Mîraç hâdisesinde sergilediği bu kalbî sarsılmazlık ve tereddütsüz bir şekilde Allah Resûlü'nü tasdik ettiği, ancak kalbinin kazandığı iman kuvvetiyle izah olunabilir.

SEVR MAĞARASI

Müşriklerin bitmez tükenmez baskı ve işkenceleri üzerine Hz. Peygamber, Müslümanlara İslam için uygun bir ortam olan Medine'ye hicret etmelerini emretti. Peygamber Efendimizde (SAV) Hz. Ebubekir ile hicret için yola çıktı.

Hicret esnasında **Sevr Mağarası**'na doğru giderken Hazret-i Ebûbekir, Fahr-i Kâinât Efendimiz 'in kâh önünde, kâh arkasında yürüyordu. Allah Resûlü:

"–*Ey Ebûbekir, niçin böyle yapıyorsun?*" diye sordular. Hazret-i Ebûbekir:

"–*Yâ Resûlâllah! Müşriklerin arkanızdan yetişebileceğini düşünüyorum, arkadan yürüyorum; ileride pusu kurup bekleyebileceklerini düşünüyorum, önünüzden yürüyorum!*" dedi.

Daha sonra **Sevr Mağarası**'na ulaştılar. Ebûbekir (r.a.):

"–*Yâ Resûlâllah! Ben mağarayı temizleyinceye kadar, Siz burada bekleyin!*" dedi ve mağaraya girdi. Mağaranın içini temizledi. Eliyle yokluyor, bir delik bulduğunda hemen elbisesinden bir parça kesip orayı

kapatıyordu. Bu minvâl üzere üst elbisesinin tamamını deliklere tıkadı, sadece bir delik kaldı. Ona da topuğunu koyduktan sonra:

“–Artık gelebilirsiniz ey Allâh’ın Resûlü!” dedi.

Hz. Ebûbekir’in üst kısmında elbise olmadığını fark eden Allah Resûlü:

“–Elbisen nerede, ey Ebûbekir?” diye hayretle sordu.

Hz. Ebûbekir de yaptıklarını anlattı. Bu âlicenap davranış karşısında son derece duygulanan Allah Resûlü, mübârek ellerini kaldırarak Ebûbekir için duâ ettiler. Ancak delikleri kapamada kullandığı bez, son deliği kapatmaya yetmemişti. O deliği de ayak topuğu ile kapamıştı. Gerçekten de bu delikten gelen bir yılan Hz. Ebu Bekir’i acı bir biçimde ısırılmıştı. Hz. Peygamber, son derece yorgun olması hasebiyle dostunun dizine başını dayayarak uyuyakalmıştı. Hz. Ebu Bekir, topuğunda hissettiği acıya rağmen hiç kıımıldamadı, fakat çektiği acı gözlerinden yaşların boşalmasına yol açmıştı. Rasûlüllah (s.a.s)’ın yüzüne bu yaşlar dökülünce hemen uyandı. Durumu öğrenince Hz. Muhammed (s.a.s), kendi tükürüğünü ilaç olarak ısırılan yere sürdü. Bir süre sonra ayağı tamamen iyileşmişti

Müşrikler, mağaraya yaklaşırlarken endişeye kapılan Hazret-i Ebûbekir Sıddîk, Resûlullah Efendimiz’e:

“–Ben öldürülürsem, nihâyet bir tek kişiyim, ölür giderim. Fakat Sana bir şey olursa, o zaman bir ümmet helâk olur.” diyordu.

Peygamber Efendimiz ayakta namaz kılıyor, Ebûbekir (r.a.) de gözcülük yapıyordu. Bir ara: “–**Mekkeliler Sen’i arayıp duruyorlar. Vallâhi ben kendim için endişelenmiyorum. Fakat Sana zarar vermelerinden korkuyorum.**” dedi. Resul-i Ekrem Efendimiz ise:

“–*Ey Ebûbekir! Mahzûn olma! Hiç şüphesiz Allah bizimle beraberdir!*” buyurdular. (İbn-i Kesîr, *el Bidâye*, III, 223-224; Diyarbekrî, I, 328-329)

Hz. Ebûbekir orada dolaşıp duran müşriklerin ayaklarını görünce de:

«–Ey Allâh’ın Resûlü! Eğer şunlardan biri eğilip aşağıya bakacak olursa mutlakâ bizi görür!» dedi. Resûlullah ise:

“–**Üçüncüleri Allah olan iki kişiyi sen ne zannediyorsun, ey Ebûbekir?!**” buyurdular. (Buhârî, Tefsîr, 9/9; Müslim, Fedâilu’s-Sahâbe, 1)

2. Hz. Ömer

Peygamberlik güneşinin kâinatı aydınlatmasının üzerinden altı yıl geçmişti. Şirk ile tevhid arasındaki mücadele her geçen gün daha da artıyordu. İman safına geçenlerin sayısı arttıkça, müşriklerin baskı ve zulümleri de o nispette artıyordu. Resûlullah (a.s.m.) İslam'ın kuvvetlenmesi ve Müslümanların zulüm ve işkenceden kurtulması için çareler arıyordu. Bu maksatla, bir grup Müslüman'ın Habeşistan'a hicret etmesine izin veriyordu. Müşriklerin bir araya toplanıp Resûlullah'ın vücudunu ortadan kaldırma kararı aldıkları günlerdi... Müslümanlar ibadetlerini gizli olarak yapıyorlardı. Henüz Müslüman olanların sayısı 40'a ulaşmamıştı. Resûlullah (a.s.m.), müşrikler arasında bulunan, güçlü kuvvetli ve halk arasında itibarlı iki Ömer'den birinin Müslüman olması için Allah'a duada bulundu ve şöyle niyaz etti:

“Allah'ım! İslam'ı Ebû Cehil bin Hişam veya Ömer bin Hattab'la kuvvetlendir!” Ne gariptir ki, bu iki Ömer'den biri olan Ömer bin Hişam, diğer namıyla Ebû Cehil, Resûlullah'ı öldürecek olana 100 deve vaat ederken, Ömer bin Hattab da bu teklifi kabul edip Resûlullah'ı öldürmek üzere yola çıkıyordu... O Ömer ki, cesaret ve şecaatiyle Kureyş arasında nam salmıştı. Dediğini yapar ve kendisine hiç kimse mâni olamazdı. Kılıcını kuşanıp Resûlullah'ı öldürmek üzere yola çıktı. Bütün hiddet ve şiddetini üzerinde toplamış, gidiyordu. Yolda yeni Müslüman olmuş Nuaym'a rastladı.

Nuaym:

“Nereye gidiyorsun böyle, ey Ömer!” dedi. Hz. Ömer celalliydi: “Kureyş'in arasına yeni din icat edip ayrılık düşüren Muhammed'in vücudunu ortadan kaldırmaya!” cevabını verdi. Nuaym: “Ey Ömer,” dedi, “kız kardeşin ve enişten de onun dinine girdi. Ondan haberin var mı? Sen önce onları o dinden döndür.”

Ömer bir şaşkınlık ve tereddüt geçirdi. Sonra hışımla yolunu değiştirdi ve doğruca eniştesinin evine yöneldi. Ömer bin Hattab, kız kardeşinin evine gelince kapıda durdu ve içerden yanık sesle eniştesinin Kur'an okuduğunu işitti. Hızla içeri daldı. Eniştesi ve kız kardeşi, okudukları Kur'an sayfalarını hemen sakladılar. Ömer:

“Getirin bakayım okuduğunuzu!” dedi.

“Yok bir şey!” dediler. Ömer öfkeyle:

“Demek duyduğum doğruymuş, siz de ona uymuşsunuz!” dedi. Hemen arkasından eniştesinin yakasından tutup yere yapıştırdı! Kocasını kurtarmak isteyen kız kardeşi Fâtıma'yı, indirdiği darbelerle kanlar içinde bıraktı. Kız kardeşi hem ağlıyor, hem de Kelime-i Şehadet getirerek Müslümanlığını ilan ediyordu. Bu acıklı manzara birden Ömer'in öfkesini dindirdi. Gazabının yerini bir acıma aldı. Yumuşak bir sesle:

“Getirin bakalım okuduğunuzu.” dedi. Fâtıma (r.a) ondan, önce temizlenmesini istedi. Sonra da Tâhâ Sûresi'nin başından okumaya başladılar.

Kur'an okundukça Ömer'in kalbinde dalgalanmalar oldu. Kur'an'ın belagatı kalbine ılık ılık akmaya başladı. Daha fazla dayanamadan: “Bu ne tatlı bir kelam!” dedi. Resûlullah'ın nerede olduğunu sorup öğrendi ve doğruca Dâr'ül-Erkam'ın evinin yolunu tuttu.

Resûlullah o sırada sahabilerle sohbet ediyordu. Hz. Hamza, Ömer'in gelişini gördü. Sahabiler endişeye kapıldı! Resul-i Ekrem Efendimiz (a.s.m.) hiç telaş göstermeden: “Bırakın gelsin.” buyurdu.

Hidayet güneşinin cazibesine kapılan Ömer, Kelime-i Şehadet getirip Müslüman olduğunu ilan etti. Peygamber Efendimiz ve orada bulunan sahabiler sevinçle tekbir almaya başladılar. Resûlullah'ın bir gün önce iki Ömer'den birinin Müslüman olması için yapmış olduğu dua kabul olmuştu... Hz. Ömer, 40'ıncı Müslüman'dı. Artık o, cesaret ve kahramanlığını İslam davası uğrunda kullanacaktı.

“Ne duruyoruz?!” dedi, “Gidip Kâbe'de açıkça ibadetimizi yapalım.”

Resulullah, sağında Hz. Ömer, solunda Hz. Hamza olduğu hâlde Kâbe'ye yöneldi. Bu manzarayı gören müşrikler şaşkırdılar. Bazıları Hz. Ömer'in onları teslim aldığını sandı. Fakat Ebû Cehil durumu fark etti:

“Hayır,” dedi, “bu geliş başka geliş, Ömer'i de kaybettik!” diye hayıflandı. Gerçekten de biraz sonra Hz. Ömer onların önünde durdu ve:

“Kimse yerinden kıvıldamasın, yoksa boynunu vururum!” diye haykırdı. Müşrikler donup kalmışlardı. Hiçbir şey diyemediler.

Böylece, Müslümanlar ilk defa açıktan açığa Kâbe'de namaz kılmaya başladılar. O zaman Resul-i Ekrem Efendimiz, Hz. Ömer'e, hak ile batılın arasını ayıran manasına “Fâruk” unvanını verdi.

Hz. Ömer'in Müslüman olması sadece müminleri değil, gökteki melekleri bile sevindirmişti! Nitekim az sonra Cebrail (a.s.), Peygamber Efendimize (a.s.m.) gelerek:

“Gök ehli, Ömer'in Müslüman oluşunu birbirine müjdeliyorlar!” dedi.

Peygamber (a.s.m.) sohbetinden ve Kur'an güneşinden nur alan Hz. Ömer'in kabiliyetleri birden parlamıştı. İslam tarihinde “adaletin timsali” olarak anıldı.

***

Bu büyük insan, Müslüman olduktan sonra, zaman zaman Cahiliye’de geçen hayatını hatırlardı. Kendisi anlatıyor:

“Hatırladığım iki şeyden birine ağlar, diğerine de gülerim. Ağladığım şey, kızımı diri diri toprağa gömdüğümdür. Güldüğüm de, helvadan putlar yapar, acıkınca da yedik!”

* * *

Hz. Ebû Bekir’in vefatı üzerine Müslümanlar, Hz. Ömer’i halife seçtiler. Çünkü Hz. Ebû Bekir’den sonra o makama en layık olan oydu. Ömer (r.a.) halife seçildikten sonra, minbere çıkarak şu güzel konuşmayı yaptı: “Cenâb-ı Hak, beni işlerinize vekil tayin etti. Size faydalı olacağımı ümit ederim. Yüce Allah’tan da bana yardımcı olmasını, sizin haklarınızı korumak hususunda bana ilhamda bulunmasını niyaz ediyorum. Çünkü ben zayıf bir kulum. Bana ancak Allah’ın yardımı kuvvet verir. Halifelik vazifesini üzerime almış olmam, inşallah ahlakımdan hiçbir şeyi değiştirmeyecektir. “Büyüklik Cenâb-ı Hakk’a mahsustur. Kulların büyülenmeye hakları yoktur. Hiçbiriniz, ‘Ömer halife olunca değişti.’ demesin! Ben hakkı kendi nefsimden önce düşünürüm. Onu daima başa alırım. Yaptığım işleri de size açıklarım. İçinizden haksızlığa uğrayan ve kendisine zulmedilen olursa bana haber versin. Çünkü ben de sizin gibi bir insanım. Siz söylemezseniz ben bilemem.” Hz. Ömer bunları söyledikten sonra Allah’a şöyle dua etti: “Allah’ım, ben sert ve şiddetli biriyim, bana yumuşaklık ihsan eyle. Ben güçsüzüm, bana kuvvet ver. Ey Rabb’im, idaresini üzerime aldığım bu ümmeti doğru yola irşat için bana güç ve kuvvet ver.”

Artık bundan sonra Hz. Ömer’in gözlerine uyku girmez oldu. Müslümanların bütün yükünü üzerinde hissetmeye başladı. Gece gündüz demeden çalışıyor, ümmetin işlerini eksik bırakmamaya gayret ediyordu. Öyle ki, Fırat Nehri kenarında bir koyun kayboldu, onun hesabını dahi Allah’ın kendinden soracağına inanıyordu. Hz. Ömer, yasakladığı bir şeyi evvela kendi nefesine ve aile efradına tatbik ederdi. Hattâ o kadar ki, hemen aile efradını çağırır ve onları şöyle ikaz ederdi: “Ben şu şeyi yasakladım. İçinizden kimin bunu yaptığını duyarsam, onu, başkalarına vereceğim cezanın iki misliyle cezalandırırım!” Hz. Ömer (r.a.), bir savaş sonrası ganimetleri taksim etmişti. Herkese bir parça kumaş düşmüştü. Fakat bu kumaş tek başına bir işe yaramıyordu. Oğlu Abdullah, babasına: “Bu kumaş tek başına ne benim, ne de senin işine yaramıyor. Ben hakkımı sana vereyim de, kendine güzel bir elbise yaptır.” demişti. Hz. Ömer de oğlunun hediyesini kabul ederek bir elbise yaptırmıştı. Birkaç gün sonra, üzerinde bu elbise olduğu hâlde bir konuşma yapmak için minbere çıkmıştı. “Ey müminler! Beni dinleyin ve bana uyun.” der demez, arka saflarda oturan fakir bir zat ayağa kalktı: “Ey müminlerin emîri! Seni dinlemiyorum ve sana itaat da etmiyorum! Çünkü sen, Allah ve Resûl’ünün yolundan gitmiyorsun!” dedi. Halife bu büyük iddia karşısında sarsıldı: “Neden?” diye sordu. O zat sebebini şöyle izah etti: “Ganimet taksiminde, bizlerden hiçbirine elbise diktirecek kadar bir kumaş düşmediği hâlde, görüyorum ki, sen o kumaştan fazla almış, bir elbise yaptırmışsın!” Hz. Ömer, hesabını veremeyeceği bir iddiayla karşılaşmayı bekliyordu. Bunu duyunca rahatlamıştı. Cemaat arasında bulunan oğlu Abdullah’a (r.a.) işaret etti. Hz. Abdullah da kalkıp durumu izah etti. Payına düşen kumaşı babasına verdiğini söyledi. Halk sevinçliydi. Gözler ikazda bulunan zata yönelmişti. O zat ayağa kalktı ve: “Şimdi konuş, ey müminlerin emîri! Şimdi dinliyor ve sana itaat ediyorum.” dedi. Bunun üzerine ellerini Rabb’ine açan adalet kutbu Halife Ömer şöyle dua etti: “Ey Rabb’im! Sana sonsuz hamd ediyorum ki, beni, yapacağım hatalardan dolayı ikaz edecek bir ümmete halife etmişsin.”

Hz. Ömer’in kendisiyle bütünleşen bu vasfını Abdullah bin Abbas (r.a.) şöyle dile getirir: “Ömer’i çok hatırlayın. Çünkü o hatıra geldiğinde adalet hatırlanır.” Gerçekten de 1400 seneden beri, dünya tarihinde onun adaleti dillere destan olmuştur.

3. Mus'ab bin Umeyr

İlk Öğretmen Musab bin Umeyr (r.a.)

Ashab-ı kirâm'ın ileri gelenlerinden birisi de Mus'ab b. Umeyr (ra) dır. Mekke'nin zengin ailelerinden olup, yakışıklı ve güzel giyinen bir gençti. Anne ve babası onun üzerine titrerdi. Özellikle, Mekke'nin en zenginlerinden sayılan annesi, oğluna güzel elbiseler giydire ve güzel kokular sürerdi. Mekkeliler de onu hayranlıkla seyredilerdi.

Hz. Peygamber(s.a.s)'in insanları İslâm'a davet ettiğini öğrendi. Hz. Peygamber'e giderek iman edip Müslüman oldu. O sırada Mekkeliler, müslümanlara yoğun bir baskı uyguladığından, Hz. Mus'ab Müslüman olduğunu ailesinden gizlemek zorunda kalmıştı. Ama o, Peygamberimizi gizlice ziyaret etmeyi de ihmal etmezdi. Ne var ki Osman b. Talha, Mus'ab'ın namaz kıldığını görüp durumu annesi ile akrabalarına bildirmişti. Bunun üzerine akrabaları yakalayıp hapsedtiler. Mekke'nin bu nazlı ve zengin genci için artık çile dolu zor günler başlamıştı.

Habeşistan'a hicret eden ilk kafileye katılıncaya kadar hapiste tutulan Hz. Mus'ab, hicret imkanı çıkınca, dinini daha rahat bir şekilde yaşayabilmek için Habeşistan'a hicret etti. Habeşistan dönüşünde Hz. Mus'ab'ın durumu tamamen değişmiş ve bu nazlı delikanlının yerini, kalbi İslam ve imanla dopdolu iradesi güçlü kuvvetli, metin bir genç almıştı. Annesi ondaki bu kararlılık ve metaneti görünce, üzerindeki baskısını biraz hafifletmek zorunda kaldı.

Birinci Akabe Beyatı (kabul etmek, tasdik etmek) esnasında bir grup Medinelî İslâm'ı kabullenmişti. Kendilerine İslâm'ı anlatmak ve diğerlerine de tebliğ yapmak için Rasulullah'tan (aleyhisselam) bir öğretici istediler. Hz. Peygamber (asm) de bu önemli görev için Hz. Mus'ab b. Umeyr'i görevlendirdi. Hz. Mus'ab onlara hem namaz kıldırarak, hem Kur'an öğretecek, hem de diğer insanlara İslâm'ı anlatacağı ve yeni kimseleri İslâm'a davet edecekti. Böylece Medine'ye ilk hicret eden sahabe Mus'ab b. Umeyr oluyordu. Medine'de ilk cuma namazını da Mus'ab b. Umeyr kıldıracağı ifade edilir. Bir yıl sonra Mekke'ye, hac mevsiminde yanında yetmiş kişi ile gelen Mus'ab b. Umeyr, Hz. Peygamber (asm)'e İslâm'ın Medine'deki hızlı yayılışının müjdesini verirken şöyle demişti: "İslâm'ın girmediği ve konuşulmadığı ev kalmadı." Başta Hz. Peygamber (aleyhisselam) olmak üzere bütün Müslümanlar bu habere çok sevindiler.

Bedir savaşında muhacirlerin sancağı onun elindeydi. "Rasûlullah'ın bayraktarı" olarak ün yapmıştı. Uhud savaşında da sancak yine onun elindeydi. Savaş esnasında müslümanların gerilediğini gören Mus'ab b. Umeyr, atını sağa sola doğru sürüyor ve yüksek sesle şu ayeti okuyordu: "Muhammed ancak bir peygamberdir. Ondan önce birçok peygamberler gelip geçmiştir" (Ali İmrân, 3/144). Bu ayetin Uhud gününe kadar nazil olmadığı ve o gün giderildiği rivayeti, Hz. Mus'ab'ın Allah katındaki değerini ifade eder.

Uhud Gazvesinde İslâm ordusunun sancağını taşıyan Mus'ab b. Umeyr'in önce sağ kolu kesildi. Hemen sancağı sol eline alarak savaşa devam etti. Fakat ardından sol eli de kesildi. Bu defa vücuduyla sancağa sımsıkı sarıldı ve yukarıdaki ayeti okumaya devam etti. Sonunda müşriklerin bir mızrak darbesiyle 40 yaşındayken şehid oldu.

Bir zamanlar zenginlik ve refah içinde yaşayan bu değerli insanı kefenleyecek bir örtü dahi bulunamamıştı. Hz. Peygamber, yanına geldiğinde Mus'ab b. Umeyr eski bir hırkanın içinde saçları dağılmış, vücudu ise kılıç ve mızrak darbeleriyle parçalanmış bir durumda yatıyordu.

Tebliğ ve İrşâd, Müminin Yaratılış Gayesidir

Allah'a iman etmiş her müminin, Allah katında mümin kabul edilebilmesinin ve mümin kalabilmesinin garantisi, üzerindeki tebliğ vazifesini yerine getirmesiyle yakından alakalıdır. Allah'a inanan fert ve toplumlar, varlıklarını ancak ve ancak bu vazifeyi yerine getirmekle devam ettirebilirler. Çünkü tebliğ ve irşad yaratılış gayemizdir.

Bu gayeye uygun hareket etmek, hem dünyamızı hem de âhiretimizi kurtaracaktır. Nitekim, "Ey müminler! İçinizden hayra çağırın, iyilikleri yayıp kötülükleri önleyen bir topluluk bulsun. İşte selâmet ve felâhi bulanlar bunlar olacaktır." (Âl-i İmran, 3/104) ayet-i kerimesi bu hakikati ifade etmektedir.

Aksi hâlde meydana gelecek olan vahim durumu Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) bir hadislerinde şöyle dile getiriyorlar:

-“Nasıl olacak hâliniz? O gün kadınların baş kaldırdığı, açılıp saçılarak sokağa döküldüğü, kötülüklerin her tarafta yayıldığı ve hakkı ifâdenin terk edildiği gün?”

Sahâbe bu sözler karşısında dehşete kapıldı; zira akılları böyle bir şeyi kabul edemiyordu. Onlar, tek bir mümin dahi kalsa, bir cemiyette bu çeşit kötülüklerin yaygınlaşmayacağına inanıyorlardı. Bu yüzden sözlerin tesiri, üzerlerinde bir şaşkınlık meydana getirdi. Hemen sordular:

-“Bunlar olacak mı ki ya Resûlallah?” Bunu hem şaşkınlık içinde hem de öğrenmek için soruyorlardı.

Ve Allah Resûlü (sallallâhu aleyhi ve sellem):

-“Nefsim kudret elinde olan Allah’a yemin ederim ki, da- ha şiddetlisi de olacak.” buyurunca, etrafa bir garip hava çökmüş ve bakışlar bulanmıştı. Nihâyet dehşet içinde: “Bundan daha şiddetlisi nedir ya Resûlallah?” dediler.

Bunun üzerine Efendimiz:

-“Bütün kötülükleri iyi ve bütün iyilikleri kötü gördüğünüz gün hâliniz nice olacak bir bilseniz!” buyurdu. Sahâbe tekrar hayretle sordu:

-Bu da olacak mı yâ Resûlallah? Yani iyilikler engellenip, kötülükler emredilecek mi? Daha şiddetlisi olacak!

-Bundan daha şiddetlisi de nedir, Ey Allah’ın Resûlü?

-Kötülükler karşısında susup ve bizzat onu teşvik ettiğiniz gün vay hâlinize! Bu da mı olacak ya Resûlallah?

-Evet, hatta ondan da şiddetlisi olacaktır. Tam bu esnada Allah Resûlü (sallallâhu aleyhi ve sellem), Allah’a (celle celâluhû) yemin ederek O’ndan şu sözü nakletti: “Celâlîme yemin olsun ki bu duruma gelmiş bir cemiyetin içine çağlayanlar gibi fitneleri salıvereceğim...”

İşte Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), tebliğ vazifesinin tam olarak yapılmadığı takdirde, bunun gelecekte ümmete nelere mâl olacağını bu ifadelerle dile getiriyordu. Böylesi bir akıbeta düşmemek için müminler, asli vazifelerini yerine getirme noktasında ihmal göstermemeli, azim ve gayretle koşturmalıdırlar.

İnsanların En Hayırlısı Kimdir?

Bir gün Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) mescitte minberde iken içeriye bir adam girer ve Allah Resûlü’ne,

“İnsanların en hayırlısı kimdir?” diye sorar. Efendimiz bu soruya şöyle cevap verir:

“İnsanların en hayırlısı emr-i bi’l-ma’rûf nehy-i ani’l- münker yapan, çok okuyan, Allah’tan çok korkan ve sıla-i rahîmde (anne-baba ve akrabâ ziyâretinde) bulunandır.” Bu ifadelerden açıkça anlaşıldığına göre Cenâb-ı Hakk’ın ve Efendimiz ‘in razı olacağı bir mümin olma, insanlara hak ve hakikati anlatmaktan geçiyor. Nitekim bu vazife kişinin bir kenara çekilip kendisini ibadete vermesinden daha hayırlıdır. Böyle olmasaydı, Efendimiz evinden dışarıya çıkmaz, daima ibadetle meşgul olur ve insanların arasına karışmazdı. O halde en hayırlı insan olmak istiyorsak değişik fırsatlar kollayarak çevremizdeki insanlara Rabbimizi anlatmalıyız.

4. Cihad Deyince ne Anlamalıyız ve Cihadı Nasıl Anlatmalıyız

Cihad, her türlü meşakkat ve zorluğa göğüs gerip, çalışmak, çabalamak ve gayret etmek gibi mânâlara gelir. Diğer bir ifadeyle cihad, Allah'la kullar arasındaki engelleri kaldırmaya matuf gösterilen her türlü gayrettir. Allah yolunda yapılan bütün çalışmalar, Allah'ın adı/dini yükselsin, herkes duysun ve bilsin diye gösterilen gayretler, O'nun dini İslâm'ı savunmak için ortaya konan çabalar bütünüyle cihad diye isimlendirilir. Mü'minin, Allah tarafından kendisine emanet olarak verilen bedenini, malını ve zihinsel imkânlarını Allah yolunda harcaması ve İslâm yolunda kullanması cihaddır.

Diğer bir tarife göre cihad; hayatın gayesi olarak Allah'a kulluk etmek, dinî emirleri öğrenip Allah ve Resûlü'nün koyduğu ölçülerin hayatımıza uygulanmasına çalışmak, İslâm'ı diğer insanlara tebliğ etmek, yani iyiliği emredip kötülükten sakındırmaya çalışmak, başta kötülükleri emreden nefse ve dış düşmanlara karşı mücadele vermek, İslâm ülkesini ve Müslümanları her türlü tehlike ve saldırılara karşı savunmaktır. Bu konuda, cihad kapsamlı bir anlam taşımakta; kalp, dil, el gibi her vasıta ile yapılabilmektedir. "Allah yolunda cihad ve Allah'a iman etmek, amellerin en faziletlisidir..." buyuran Efendimiz, gerçek mücahidin, nefsiyle cihad eden kimse olduğunu ifade buyurmuştur.

Temsil ve Hâl Dili

Temsil ve hâl dili, bir tebliğ insanının düşüncelerini duruşuyla, hâl ve tavırlarıyla anlatması, anlattığı şeyleri önce kendisinin yaşaması ve örnek bir hayat ortaya koymasıdır. İnsanlara hak ve hakikati en güzel anlatma şekillerinden birisi temsildir. İnsan, anlatmaya çalıştığı hususlardan ne kadar istifade edebilmişse onu bizzat hareketleriyle de göstermesi önemli bir esastır.

Gerçek yiğitlik temsildir. Kur'an ve iman hakikatlerini anlatmayı kendisine rehber edinen bir insan, anlattıkları ile çelişik bir hayat yaşamaması gerekir. Olumlu ve müspet davranışların, temsil mevkiinde bulunan insanlar tarafından ortaya konulması, o insanın muhatabına karşı tesirli olması açısından çok önemlidir. Yani bir insan namazı anlatıyorsa öyle bir namaz kılmalı ki, dışarıdan ona bakanlar, "Bu zatın hiç bir şeyi olmasa, sadece şu namazı onun hak çizgide olduğunu gösteriyor" demelidirler. Hatta ona dışarıdan bakan insanlar tam inanmasalar bile onun bu namazının dikkate alınması gerektiğine inanmalıdırlar.

Tebliğ ve irşâd görevini, kendisine vazife edinen kutlu- ların, anlattıkları şeyleri önce kendilerinin yaşaması gerekir. Cenâb-ı Hak Kur'an-ı Kerim'de konuyla alâkalı ikaz sadedinde şöyle buyurur: "Halka iyiliği emredip kendinizi unutup musunuz yoksa?" (Bakara, 2/44) "Ey iman edenler! Niçin yapmayacağınız şeyleri söylüyorsunuz? Yapmayacağınız şeyleri söylemek, Allah'ın en çok nefret ettiği şeylerdendir." (Saf, 61/2-3)

Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) ise bir hadislerinde bu hakikati şöyle dile getirir: "İnsanlara iyiliği emredip de kendilerini unutanlar cehennem ateşinde bağırsaklarını sürüklerler. Onlara, "Siz kimlersiniz?" diye sorulur. Şu cevabı verirler: 'Biz, insanlara hayrı emrettiğimiz halde kendimizi unutan kimseleriz.'"

Bir tebliğ insanı sözüylü özünün bir olmasına, temsil keyfiyetinde zafiyet göstermemeye azami dikkat etmeli, sözlerinin tesirli olması açısından anlattığı şeyleri önce kendisi yaşamalıdır.

Efendimiz ‘in Temsili, Tebliğinden Önce Geliyordu

Peygamber Efendimiz ‘in hayatına baktığımızda, O nun temsilinin tebliğinden bir adım önde olduğunu görüyoruz. O, anlattığı hakikatları öyle temsil ediyordu ki, O’na bakan bir insan, başka hiçbir delile ihtiyaç duymadan Cenâb-ı Hakk’ın varlığına kanaat getirirdi. Hatta çok defa sadece O’nu görmek, O’nun peygamberliğini kabul etmeye yetiyordu. Abdullah b. Revâha, “Eğer O, apaçık mucizelerle gelmiş olmasaydı, sadece O’nu görmek, O’na inanmaya yeterli sayılırdı.” derken bu hakikati ne güzel dile getirir.

O’nun hâl dili öyle etkileyici idi ki Abdullah b. Selâm gibi bir Yahudi âlimi, sadece bir kere O’nu görmekte: “Bu simada yalan yok, bu simanın sahibi ancak Resûlullah olabilir.” diyerek iman etmişti.

Demek ki, O’nu görmek, kabul etmek için yetiyordu. Hayatını başkalarına bir şeyler anlatmaya adanmış insanlar, bu türlü kabullenmenin ne kadar zor olduğunu herkesten daha iyi anlarlar. Zira bunlardan çoğu bir ömür boyu didinir durur da iki elin parmak sayısı kadar insana bir şey anlatamaz veya ke dini onlara kabul ettirip, ruh dünyalarına giremez. Hâlbuki bir de Allah Resûlü’ne bakalım. Şu anda bir milyara yakın insanın gönüllerine taht kurmuş ikinci bir insan göstermek mümkün müdür? Günde beş defa, bütün cihanı çınlatacak bir coşkuyla ismi minarelerden söylenen başka bir kimse var mıdır? Gönüllere girmenin, başkalarına tesirli olmanın ve kalblere taht kurmanın tek şartı, Allah Resûlü’nün yaptığı gibi, söylenen her şeyi, evvelâ söyleyenin kendisinin yaşamış olmasıdır.

Mesela bir kimseye teheccüdün ve gözyaşı dökmenin ehemmiyetini anlatmak isteyen kişi, önce kendisi gece kalkıp teheccüde beraber seccadesini ıslatıncaya kadar ağlama- lıdır. Aksi takdirde böyle bir kimse, “Niçin yapmayacağımız şeyi söylüyorsunuz?” (Saf, 61/2) âyetinin tokadını yer ve hiçbir zaman tesirli olamaz.

D. Bediüzzaman Said Nursi

1. Allah hiçbir toplumu rehbersiz bırakmamıştır!

Allah (celle celaluhu) hiçbir dönemi peygambersiz bırakmamış; hiçbir zaman dilimini Peygamberlerin yol göstericiliğinden mahrum etmemiştir. Kur'an-ı Kerim bu hususu şöyle ifade buyurmaktadır:

“Şüphesiz biz seni gerçeğin ta kendisine malik olarak, rahmetle müjdeleyen ve kâfirleri azapla uyaran bir elçi olarak gönderdik. Zaten uyaran bir peygamber gelmiş olmayan hiçbir millet yoktur.” (Fâtır, 35/24) Demek, hiçbir ümmet yoktur ki, onların arasında eğri yolun encâmından, dalalete giden yoldan, cehenneme giden yoldan sakındıran bir uyarıcı, rehber bulunmasın.

İnsanlığın İftihar Tablosu (sallallâhu aleyhi ve sellem) ile peygamberlik sona erince artık peygamber gelmemiştir. Fakat, peygamberlik sona erince de Allah (celle celaluhu) ümmet-i Muhammedi sahipsiz bırakmamıştır. Sonraki her dönemde de Peygamberin vârisleri gelmiştir. O vârislerin başında ise, 4 büyük halife efendilerimiz vardır. O Dört Halife'nin hilafetlerinde şüphe yoktur. Hatta onların bir tanesinin hilafetini görmezlikten gelmek ve istihkar etmek, dalalettir; yani küfür ile hemhudut kocaman bir günahdır. Kâfir dememeyi sadece temkin ifadesi olarak ele alırsınız; yoksa onunla aynı sınırdadır hafızanallah.

Dört Halife'den sonra ise, Allah, müçtehidler ve müceddidler sayesinde o ilâhî nurunu temsil ettirmiş; insanların ebediyyen karanlıkta kalmalarına meydan vermemiştir. O yüce kâmetler arasında ihtilafı olanlar vardır, ittifaklı olanlar vardır, büyük çoğunluğun “evet” dediği vardır ya da azınlığın “evet” dediği insanlar vardır. Fakat gözünü yumanlar kendilerine gece yapmışlar ve onların nurlarından istifade edememişlerdir. Zira, gözü kapalı olanlar, günün göbeğinde, güneşin bütün şualarını gönderdiği öğle vaktinde bile onu göremezler.

Aynen bunun gibi bazı körler o devasa insanları göremeyebilirler. Hazreti Üstad'ın da Kaside-i Bürde'den iktibas edip değerlendirdiği şu söz bu hakikati çok güzel ifade eder: “Bazen, gözü iltihaplanıp rahatsız olan kimse, göremediği için güneşin ziyasını inkâr eder; vücudu hasta olup ağzının tadı bozulan kimse de suyun lezzetini alamaz.” Bundan dolayıdır ki, İmam Gazzalî, Mevlânâ Halid-i Bağdadî ve Hazreti Bediüzzaman gibi yüce kâmetler bile kendi devirlerinde tenkit, tahkir ve işkencelere maruz bırakılmışlardır.

*Rahmetinin vüs'ati açısından Cenâb-ı Hak hiçbir dönemi ziyasız, ışıksız ve nursuz bırakmamıştır; fakat insanlar kendilerini nursuzluğa, ziyasızlığa ve ışıksızlığa salmışlardır. Bir kere o ziyasızlık çağlayanına yelken açtıktan sonra da o karanlık bir daha oradan sıyrılmalarına fırsat vermemiştir.

*Allah Rasûlü (sallallâhu aleyhi ve sellem) beşerin efendisi olduğu gibi, O'nun sözleri de insan sözlerinin efendisidir. “Söz Sultanı'nın beyanı sözlerin sultanıdır.” şeklinde de diyebilirsiniz.

Peygamber Vârisleri

*Söz Sultanı (aleyhissalâtü vesselam) şöyle buyurur: “Âlimler peygamberlerin varisleridir.” Evet, ilim enbiyânın mirası, âlimler de bu peygamber terikesinin vârisleridir ve Hazreti Allah, her dönemde bu mübarek mirasçılar vesilesiyle insanların yollarını aydınlatmıştır.

*Miraç'ta karşılaştıkları zaman, Hazreti Musa (aleyhisselam), Rasûl-ü Ekrem (sallallâhu aleyhi ve sellem) Efendimiz'e, “‘Ümmetimin âlimleri, İsrail oğullarına gelen peygamberler gibidir.’ buyuruyorsunuz. Onlardan birini bize gösterir misiniz?” der. Peygamber Efendimiz, “İşte şu!” diyerek manen İmam Gazzalî'yi çağırır. Hazreti Musa, “Senin adın ne?” deyince, Hazreti İmam, “Muhammed bin Ahmed bin Muhammed bin Mustafa bin Adem...” der. Musa Aleyhisselam, “Ben bir şey sordum, sen on şeyle cevap verdin; oysa cevabın soruya mutabık olması gerekir.” buyurur. İmam Gazzalî, “Efendim, Allah size ‘Elindeki nedir?’ diye sorduğunda, bunun cevabı sadece ‘Bu asamdır’ şeklinde olması gerekirken, ‘O benim asamdır. Ona dayanır ve onunla davarlarım yaprak silkelirim. Ayrıca onunla daha pek çok ihtiyacımı gideririm.’ (Tâhâ, 20/18) demiştiniz. Maksudunuz Allah Teâlâ ile daha fazla konuşmak değil miydi? Ben de sizin gibi ululazm büyük bir peygamberi bulmuşken konuşmayı uzatmak için dedelerimin de isimlerini söyledim.” der. Bu cevap üzerine, Hazreti Musa, Peygamber Efendimiz'e (aleyhissalâtü vesselam) “Şimdi anlaşıldı, gerçekten de sizin

ümmetinin âlimleri Beni İsrail'in peygamberleri gibiymiş." buyurur. (bk. Busrevî, Ruhu'l-Beyan, Bakara, 2/143. ayetin tefsiri/ 1/249)

*Bu, bir Hak dostunun müşahedesine dayanan bir menkıbedir; fakat menkıbelerde asla değil fasla bakılır. İmam Gazzali öyle birisidir. İmam Rabbani ondan geri değildir. Bediüzzaman geri değildir, belki de ileridir. Çünkü o misyonu eda eden insanların kıymetleri biraz da zamanın dehşetine ve eda edilen vazifenin keyfiyetine göre olur. Allah onlarla cihanları aydınlatmış. Allah görenlerden eylesin; o ziya iklimine koşanlardan eylesin.

Kâinatın Efendisinin varlığından dolayı yaşadığı döneme Asr-ı Saadet dönemi denmiştir. Peki Hz. Muhammed (S.A.V) vefat ettikten sonra durum ne olacaktır. İşte bu sorunun cevabını bizzat Efendimiz ve riyor " *Ümmetinden bir cemaat kıyamete kadar hak için cihada devam edecektir. Onlara muhalefet edip düşmanlık edenlerde onlara bir zarar veremeyecektir.* " Ebu Davut 'ta yer alan bir hadisi şerifte " *her yüz senede dini yenilemek maksadıyla bir müceddit gelecektir.* " diye haber verilmektedir. Demek ki peygamber gelmese de değişen zamana göre aslına uygun olarak dini yeniden yorumlayan ve meydana gelen yanlış anlaşılmaları ortadan kaldıracak mücedditler belli aralıklarla gelecektir.

Mesela ;

ÖMER BİN ABDÜLAZİZ : Bir müceddittir . Bulunduğu asırda devlet yapısı Kuran 'ın ve Sünnetin istediği şekilden uzaklaşmıştır. O tekrar devlet yapısını ve Kur-an ve sünnete göre düzeltmiştir.

İMAM-I GAZALİ : Bir müceddittir. Bulunduğu asırda Yunanca 'dan bir çok felsefesi eser Arapça ya çevrilmişlerdir. Bunları okuyan bir çok müslümanın akaidi bozulmuş , bulunmuş ve yunan mitolojisine kaymıştır. İmam-ı Azam bunlarla mücadele etmiştir.

İMAM-I RABBANİ : Bir müceddittir. Bulunduğu asırda Hindistan devlet reisi Ali Ekber Şah " Yepyeni bir din ortaya çıkartacağım" diyerek bütün dinlerden birer parça alıp bunları birleştirerek İslamı ortadan kaldırmayı düşünmüştür. " İmam-ı Rabbani bununla mücadele etmiştir.

Bir asırda diğer asırlardan farklı olarak umum bir imansızlık hastalığı mevcuttur. Eski devirlerde binde bir bulunan ve cehaletten geldiği için izalesi kolay olan dinsizlik hastalığı : Bu asırda ilimden ve fen den gelen ve izalesi müşkil olan bir şekle dönüşmüştür. Açıkça ALLAH inkar edilmekte , Kur-an'a hakaret edilmekte , maddiyunluk hastalığı ile çoklar imanlarını kaybetmektedirler. Hakaiki imaniye ile alakalı akla ve zihne şüphe ve tereddüt verici eserler neşredilmektedir. İşte bunlara mukabil bu asrın müceddidi de in sanların imanların kurtaracak , insanların şüphelerini giderecek bir Kur'an tefsiri yazmıştır.

2. Bediüzzaman Said Nursî'nin Hayatı

İlmiyle, ahlâkıyla ve milleti için yaptığı hizmetlerle öne çıkmış insanların hayatlarını bilmek, karanlıkta yol alan insanoğluna bir fener imkânı sunar. Bediüzzaman Said Nursî, hayatıyla bize yol gösterecek en büyük insanlardan biridir. O, daha çocukluğundan itibaren örnek bir hayat yaşamış, ilmiyle ve ahlâkıyla herkesin saygısını kazanmıştır. İnsanlarla ilişkisindeki en büyük **hedefi, onları günden korumak** olmuş ve hem söylediği sözlerle hem tavırlarıyla bunu sağlamaya çalışmıştır. Bütün ömrünü, âdeta milleti için feda eden Bediüzzaman Said Nursî, kaleme aldığı eserleriyle (**Risale-i Nur**), bugün dahi dünyanın dört bir yanında milyonlarca insanın İslâm'ın güzellikleriyle tanışmasına vesile olmaktadır. **En büyük gayesi insanları imansızlıktan kurtarmak olan Bediüzzaman, Risale-i Nurlar'da Allah'ı yok sayan ilim anlayışına karşı akli ve mantığı da kullanarak ikna edici cevaplar vermiştir.**

AİLESİ HAKKINDA

Said 1877 yılında Bitlis'de Nurs Köyü'nde dünyaya gelir. Nurs, küçük ve şehir merkezine uzak bir köydür. Ancak burada eskiden beri canlı bir ilim geleneği vardır. Aileler, çocuklarının medresede eğitim almalarına önem verirler. Said'in ailesi de ilme önem veren ve İslâmî hassasiyetleri kuvvetli olan insanlardır. Onların hassasiyetleri etraftaki köylerde dahi meşhur olmuştur. Said'in ilk hocası, onun meziyetlerine (güzel özelliklerine) hayran olur. Bu çocuğu yetiştiren aileyi tanımak için diğer talebelerini de yanına alarak Nurs'a gelir. Said'in evine varırlar. Bir süre sonra Said'in babası tarladan döner; ancak ineklerinin ağzı bir örtüyle kapatılmıştır. Bunun üzerine Said'in hocası:

– Bu hayvanların ağzını neden bu şekilde bağladınız, diye sorar. Babası Mirza Efendi şu cevabı verir:

– Efendim, bizim tarla biraz uzaktır. Yolda gidip gelirken birçok kimsenin tarlasından geçiyorum. Eğer bu hayvanların ağzı bağlı olmazsa, yabancıların ürünlerinden yeme ihtimalleri var. Ekmeğimize haram lokma karışmaması için böyle yapıyorum.

Said'in babasının doğruluğuna hayran kalan Hoca, Said'i yetiştiren annesine, çocuğuna bu kadar güzel bir terbiyeyi nasıl verdiğini sorar. Annesi Nuriye Hanım şu cevabı verir:

– Ben Said'e hamile kalınca abdestsiz yere basmadım. Said dünyaya gelince de bir gün olsun onu abdestsiz emzirmedi. Teheccüt namazımda (özel durumlar hariç) hiç kaçırmadım.

İLİM YOLU

Rüya ile Başlayan Yolculuk:

Genç Said uzun kış gecelerini hep kitap başında geçirir. Bahar mevsimine yakın bir gece, hayatına çok tesir eden şu rüyayı görür:

Rüyasında kıyamet kopmuş, dünya yeniden diriltirmiştir. Genç Said, bu esnada Hazreti Peygamberi (sav) nasıl görebileceğini düşünmektedir. Sonunda sırat köprüsünün başında aklından şöyle geçirir: “Herkes oradan geçer, ben de orada beklerim.”

Sırat köprüsünün başında beklemeye başlar. Orada bütün peygamberlerle karşılaşır ve hepsinin ellerini öper. Sonunda Hazreti Muhammed (sav) gelir. Genç Said, O'nun da elini öper ve O'ndan ilim talep eder. Bunun üzerine Hazreti Peygamber (sav):

– Ümmetimden sual sormamak şartıyla sana Kur'ân'ın ilmi verilecektir, der.

Genç Said, rüyadan büyük bir heyecanla uyanır. Bütün hayatı boyunca Hazreti Peygamber'in (sav) ikazına uyar ve herkesin sorusunu cevaplar kimseye soru sormaz. Rüya, onun içinde ilim öğrenmeye karşı olan aşkı daha da artırır.

Ağrı'daki Medrese Eğitimi:

Said Ağrı'ya gider ve oradaki bir medresede tahsiline (edinme, derleme) devam eder. Bu medresede de zekâsının parlaklığıyla, hafızasının gücüyle herkesin önüne geçer ve kendinden büyük talebelerin bir yılda gördüğü dersi bir iki ayda bitirerek büyük takdir toplar. Harika zekasıyla en zor kitaplardan 200 sayfayı bir gün de okuyup eksiksiz anlatabiliyordu. Genç Said, sadece ilimle meşgul olmamakta, manevî yaşantısına da büyük önem vermektedir. Yedikleri konusunda çok hassastır. Fazla yemek yemenin zihnini yavaşlatıp onu ilim öğrenmekten alıkoymasından endişe eder ve çok az yemek yer. Diğer insanların yıllar boyunca ancak kat edebildiği ilmî mesafeyi kısa zamanda kat ederek 'Molla' unvanını alır.

Bediüzzaman Unvanı:

Ağrı'da üç ay ilim tahsil ettikten sonra, önce Bitlis'e, ardından Şirvan'a geçer. Bir süre Şirvan'da kalıp buradaki âlimlerle görüşükten sonra Siirt'e gider. Burada Molla Fethullah'ın medresesine devam eder. Molla Fethullah, genç yaşına rağmen Molla Said'in bu kadar çok kitap okumasına şaşırır ve onun hafızasının gücünü ölçmek için küçük bir imtihan yapar. Bir kitap açarak rasgele bir sayfasını okur ve:

– Okuduğum bu sayfayı şimdi sen ezbere oku bakayım, der.

Molla Said, hatasız bir şekilde sayfayı ezberden okuyunca Molla Fethullah onun hafızasının kuvvetine hayran olur.

Hem bu yaşta bu kadar çok ilim öğrenmiş olmasından hem de ahlâkının güzelliğinden dolayı şaşkınlığını ve hayranlığını dile getirerek ona, 'zamanın en güzeli, en harikası' manalarına gelen Bediüzzaman unvanını verir. Bu, hayatı boyunca Molla Said'in unvanı olur ve onu herkes Bediüzzaman Said Nursî olarak çağırılmaya başlar.

CESARETİ

Miran aşireti reisi Mustafa Paşa:

Bediüzzaman inzivada (dış dünyaya irtibatı kesip ibadet ile meşgul olma) bulunduğu sıralarda bir gece rüyasında Şeyh Abdülkadir-i Geylanî Hazretlerini görür:

– Molla Said! Miran aşireti reisi Mustafa Paşa'ya git, kendisini hidayete davet et. Zülmünden vazgeçip namaz kılmasını; emr-i bil ma'rufa itaat etmesini tavsiye et, dinlemeze öldür, der.

Henüz on altı yaşında olan Bediüzzaman için bu görev oldukça ağırdır. Ancak o, ilim öğrenmekte gösterdiği başarılarla sınırlı bir insan değildir. Cesareti de herkesten fazladır. Allah'tan başka hiçbir şeyden ve kimseden korkmamaktadır. Bunun üzerine Bediüzzaman Miran aşiretine gider. Paşa gelince herkes önünde hürmetle ayağa kalkar, Üstad kalkmaz. Paşa:

– Niçin geldin, der.

– Seni hidayet etmeye geldim. Ya zulümü terk edip namaz kılırsın ya da seni öldürürüm.“ Molla Said'in kılıcına işaret ederek:

– Bu pis kılıçla mı?“

– Kılıç kesmez, el keser“, cevabında bulunur.

– Benim Cezirede çok âlimlerin var. Eğer hepsini tartışmada susturabilirsen senin dediğini yaparım, der. Bediüzzaman 40 soruya da cevap verir ve âlimler Molla Said'i Üstad olarak kabul eder ve ondan ders almaya gelirler. Bunun ardından Mustafa Paşa verdiği sözde durur ve namaz kılmaya başlar.

Jandarma Nezaretinde Sürgün:

Bediüzzaman, Mardin'de siyasî gerekçelerle tutuklanır ve hem elleri hem ayakları zincirler. At sırtında Bitlis'e sürgüne götürülmektedir. Bediüzzaman, el ve ayakları zincirli bir şekilde iki jandarma nezaretinde götürülürken Ahmedî Köyü yakınlarında namaz vakti girer. Bediüzzaman, jandarmalardan:

– Namazımı kılmam için zincirleri çözer misiniz, diye ricada bulunur.

Ancak jandarmalar, kaçacağı korkusuyla zincirleri çözmezler. Jandarmalar kabul etmeyince Bediüzzaman “Bismillah“ der ve kelepçeleri açarak önlerine atar. Bunun üzerine askerlerin şaşkın bakışları arasında zincirleri çıkartarak attan iner. Yakındaki dereden abdest alır ve namazını kılar. Ondaki olağanüstü hâllerin farkına varan jandarmalar: – Biz, şimdiye kadar muhafızlarımız idik. Bundan sonra hizmetçileriniziz, derler.

Jandarmaların bu teklifine Bediüzzaman, onların vazifelerini yapmaları gerektiği yönünde cevap verir.

AHLAKI

Vali Ömer Paşa'nın eşi vefat etmiştir. Vali altı kızıyla beraber büyük bir konakta kalmaktadır. Bediüzzaman da bu konağın bir odasında bütün zamanını ilim öğrenmek için harcamaktadır. Bir gün valinin kızlarından biri, Bediüzzaman'ın odasını temizlemek için içeri girmek ister; ancak Bediüzzaman büyük bir kızgınlıkla kapıyı kızın yüzüne kapatır. Kız, çok şaşırıldığından kardeşlerine bu olaydan bahseder. Olay yayılınca, Bediüzzaman'ı çekemeyen biri hemen valiye giderek:

– Said'i evinizde yalnız bırakıyorsunuz. Kızlarınız, gençler ve evli değiller. Hanımınız da yok. Said ise genç bir delikanlıdır. Bunu nasıl uygun görüyorsunuz, diyerek valinin zihninde şüpheler uyandırmaya, Bediüzzaman'ı karalamaya çalışır.

Vali Ömer Paşa, bu sözler üzerine hemen eve gider. Eve girer girmez, kızının çok üzgün olduğunu görür. Kızına neden bu kadar üzgün olduğunu sorunca; kızı, Bediüzzaman'ı babasına şu cümlelerle şikâyet eder: – Baba! Bu odaya bıraktığımız Said delidir. Bizi azarlıyor, odasına bırakmıyor.

Kızının bu cümleleriyle Bediüzzaman'ın yüksek ahlâkını bir daha tasdik eden vali, ondan şüphelendiğinden dolayı büyük bir vicdan azabı duyar. Bediüzzaman, daha sonra kaleme aldığı Emirdağ Lâhikası adlı eserinde hem bu olayla hem de bu dönemle ilgili şunları söylemektedir:

– Yirmi yaşlarında iken, Bitlis'te merhum Ömer Paşa'nın evinde, onun ısrarı ve ilme verdiği öneme binaen kaldım. Onun, üçü küçük üçü büyük altı kızı vardı. Ben bu üç büyük kızı, iki sene aynı evde kaldığımız hâlde birbirinden ayırt edemiyordum. Onlara dikkatli bir şekilde hiç bakmadım. Hatta bir âlim yanıma misafir gelmişti. Birkaç gün misafir kaldı. Onları iki günde birbirinden ayırt etti. Bana sordular: “Neden bakmıyorsun?” Ben de “İlmin izzetini (üstünlüğünü, kıymetini) korumak, beni baktırmıyor.” cevabını verdim.

FEN İLMİ

İki senelik Bitlis döneminden sonra Bediüzzaman, Vanlı Hasan Paşa'nın daveti üzerine 1896 yılında Van'a gider. Van, onun hayatında önemli bir yer tutar. Kısa bir süre sonra, şehre Tahir Paşa adında devlet yönetiminde tecrübeli ve ilme önem veren bir vali atanır. Tahir Paşa'nın ısrarı üzerine Bediüzzaman onun konağında kalmaya başlar. Tahir Paşa'nın hem dinî ilimlerle hem de fen ilimleriyle ilgili kitapların bulunduğu çok geniş bir kütüphanesi vardır. Bediüzzaman, bu kütüphanede bulunan bütün kitapları inceler, birçoğunu ezberler. Tarih, coğrafya, matematik, jeoloji, fizik, kimya, astronomi, felsefe gibi ilimlerin esaslarını öğrenir ve bu ilimleri uzmanları kadar tamamen vakıf olur.

Bir gün o zamanki lisede coğrafya dersi veren bir öğretmenle coğrafya ile ilgili bir konuda tartışmaya girer. Tartışma uzayınca tartışmaya ertesi gün devam etmeye karar verirler. Bediüzzaman, o akşam büyük bir coğrafya kitabını baştan sona ezberleyerek bu konudaki ilmini daha da ilerletir. Ertesi gün tartışmaya devam ettiklerinde, coğrafya öğretmeni mağlubiyetini kabul eder. Bediüzzaman'ın ilmi ve hafızası karşısında ise büyük bir şaşkınlık duyarak yeryüzünde böylesi bir insanın bulunamayacağını söyler.

Benzer bir tartışma kimya öğretmeniyle de olur ve aynı şaşkınlığı, hayranlığı kimya öğretmeni de dile getirir. Bu dönemde fen ilimleriyle o derece uğraşır ki matematikteki denklemler üzerine bir kitap yazacak kadar ileri noktaya varır.

3. İman Kurtarma Hizmetine Nasıl Başladı

Bediüzzaman tahir paşanın yanında bulunurken , neşriyatı ve bu arada gazeteleri takip ederdi . Geçen asrın sonlarında İngiliz sömürge bakanı William Gladstone , tarihler 1899 yılını gösterirken Avam Kamarasında elinde Kur'an ı göstererek yaptığı konuşmasında şöyle diyordu : “ *Bu Kur'an müslümanların elinde buldukça biz onlara hakim olamayız. Ya Kur'an ı ortadan kaldırmalıyız veya bütün müslümanları Kur'an dan soğutmalıyız.*”

Gazetelerdeki bu dehşetli haber üzerine Bediüzzaman bir volkan gibi kükremişti. Bu Bediüzzaman 'ın hayatında ilk ve en büyük fikri inkılabı yaşadığı olaydır. “ *Ben Kur'an 'ın sönmez ve söndürülmez manevi bir güneş olduğunu bütün dünyaya gösterip ispat edeceğim*” diye haykırdı.

Evet Avrupa nın kafirleri bir türlü alt edemedikleri Türklerin güç kaynağının Kur'an 'dan alınan ilham olduğunu çok iyi tespit etmişlerdi. Bediüzzaman bir an önce bu melun faaliyete son verebilmek için İstanbul'a gitmeye karar verdi. Şarkın dururmunu çok iyi bilen Bediüzzaman Müslümanların iyi eğitilebilmesi Kur'an ın sönmez bir nur olduğunun un anlatılabilmesi için yaşanan çağa uygun olarak medreselerin ıslah edilmesi konusunda devrin büyüklerini uyarmaya çalıştı. Hatta Van da şimdiki manada bir üniversite açmak için çom gayret etti. Bu sırada 1. dünya savaşı çıktı. Bediüzzaman Kafkas cephesinde mücadele ederken Ruslara esir düştü. Ancak belli bir süre sonra bir yolunu bularak esaretten kurtuldu.

1918 2in Temmuz ayında İstanbul'a gelen Bediüzzaman Osmanlı ordusunun adayı olarak en büyük İslam akademisi olan Darülhikmet 'ül İslamiye 'ye aza olmuştu. Bu kuruluşta , istiklal marşı şairimiz katip olarak vazife yapıyordu. M.Akif 'in Bediüzzaman'a çok hürmeti vardı. Fakat Bediüzzaman hüzünlü , gamlı, kederliydi...

İslam halifesini temsil eden Osmanlı Devletinin savaştan mağlup çıkması nedeniyle İslam'a gelen darbelerden pek müteessirdi. “ **ALEM-İ İSLAMA İNDİRİLEN HER DARBENİN , EVVELA KALBİME İNDİĞİNİ HİSSEDİYORUM. ONUN İÇİN BU KADAR SARSILDIM.**” diyordu.

Bu yıllarda İstanbul İngiliz , Fransız ve İtalyanların işgali altındaydı. Bediüzzaman yayınladığı Hutuvatı sitte ismindeki eseriyle işgali kınıyor, “ *Tükürün İngiliz haininin o hayasız yüzüne* “ diyordu. Bu arada tekrar tekrar Ankara'ya davet ediliyordu.“ *Ben siper arkasına giremem , burasını daha tehlikeli görüyorum* “ diyerek , İstanbul'dan ayrılmıyordu.

Daha sonra M. Kemalinde içinde bulunduğu kumandanların ısrarlı davetleri üzerine Ankara'ya geldi. Ankara istasyonunda merasimle karşılandı. Mecliste zafer için , kurtuluş için dualar yaptı.

Fakat Ankara'da kurtuluş için çalışanların , kendi kurtuluşları için İslami ibadetleri ve namazı ifa etmediklerini üzülerek gördü. Mecliste bir beyanname yayınlayarak onları ALLAH 'ın emirlerini yapmaya davet etti. Mebuslara namazın ehemmiyeti hakkında dağıttığı beyannameden sonra namaz kılanlara altmış kişinin daha katıldığı ve meclisteki mescidin yetersiz hale geldiği görüldü.

Böyle bir gelişme olsa da Bediüzzaman memnun olmamıştı. Zira islamın asırlarca muhafızlığını yapmış bir milletin evlatları şimdi islamın ilk şartı olan namazı terk edebiliyorlardı. Bediüzzaman o zaman milletin ihyası , dinin ihyası için uğraşması gerekenlerin bu konuda hassas olmadıklarını görüyor ve bu büyük mücadelenin devlet adamlarının yardımı ile yapılamayacağını anlıyordu. İşte Bediüzzaman birinci Said dönemi dediği yani devlet eli ile dini kurtarma düşüncesinde olduğu dönemden ikinci Said dönemine geçiyordu.

İkinci Said devrine geçişi , Bediüzzaman şöyle anlatıyor :

“Dünya büyük bir burhan geçiriyor. Manevi temelleri sarsılan garp cemiyeti içinde doğan bir hastalık , bir veba , bir tâun felaketi gittikçe kendi yeryüzüne dağılıyor. Bu müthiş Sârî illete karşı islam cemiyeti ne gibi çarelerle karşı koyacak? Garbın çürümüş , kokmuş , tefessüh etmiş batıl formülleriyle mi ? Yoksa islam cemiyetinin ter-ü taze iman esaslarıyla mı ?Büyük kafaları gaflet içinde görüyorum. İman kalesini , küfrün çürük direkleri tutamaz. Onun için, ben yalnız iman üzerine mesaimi teksif etmiş bulunuyorum. Karşımda müthiş bir yangın var. Alevleri göklere yükseliyor. İçinde evladım yanıyor , imanım tutuşmuş yanıyor. O yangını söndürmeye, imanımı kurtarmaya çalışıyorum...

Bana ızdırıp veren yalnız islamın maruz kaldığı tehlikelerdir. Eskiden tehlikeler hariçten gelirdi ; onun için mukavemet kolaydı. Şimdi tehlike içerden geliyor. Kurt , gövdenin içine girdi. Şimdi , mukavemet güçleşti. Korkarım ki cemiyetin bünyesi buna dayanamaz , çünkü düşmanı sezmez. Can damarını koparan , kanını içen en büyük hasmını dost zanneder. Cemiyetin basiret gözü böyle körleşirse , iman kalesi tehlikededir. İşte benim ızdırabım , yegane ızdırabım budur. Yoksa şahsımın maruz kaldığı zahmet ve meşaketleri düşünmeye bile vaktim yoktur. Keşke bin türlü meşakkate maruz kalsam da iman kalesinin istikbali selamette olsa!...

Bu asırda ki imansızlık hastalığına karşı eski devirlerde yazılmış eserler tam kafi gelmiyor. Çünkü eski devirlerde hemen herkes ehli iman idi ; yazılan eserler sadece iman esaslarını sadece beyan ediyordu. İspata ihtiyaç yoktu. Fakat bu asırda aklın almadığı şeylere inanmayan mantığa uymayan her şeyi inkar eden insanlara hakikatler delilleriyle ispat edilerek anlatılmıyordu. İşte Bediüzzaman hazretleri R. Nur adlı eserlerinde iman hakikatlerini ispat metodu ile anlatmıştır. Bu eserleri okuyan yüz binlerce insan dinsizliğin her tarafa yayıldığı bir dönemde imanlarını kurtarmışlardır.

R. Nur yazılmaya başlandığında Türkiye'de Kur'an öğrenilmesi ve öğretilmesi yasaklanmış , İslam Alimleri öldürülmüş ve susturulmuştur. Tekkeler , medreseler kapatılarak din eğitimi yasaklanmıştı. En küçük bir dini kitabın basılması ve yayınlanması yasaktı.okullarda din alyhtarı öğretmenler tarafından dinsiz bir nesil yetiştirilmeye çalışılıyordu. İşte böyle bir devirde ÜSTAD Hazretleri sürüldüğü Barla köyünde iman hakikatlerini anlattığı eserlerini binbir mahrumiyet ve takip içinde telif etmiştir. *Yazdığı eserleri el yazısı ile gizli olarak*

çoğaltılmıştır. 25-30 sene içerisinde 600.000 cilt EL YAZISI ile çoğaltılmıştır ki ; bu fevkalade bir rakamdır. Çoğaltılan bu eserler köy köy götürülmüş iştiyaklı insanlara ulaştırılmıştır.

YAŞADIĞI DÖNEMDE ANLAŞILAMADI

Bediüzzaman hayatını iman ve kur-an yoluna adanmış gerçek bir kahramandır. Onun her an ALLAH davası ile dolup boşaldığını anlatan bir çok olay vardır. Evet Onun ALLAH 'ı anlatma yolundaki kendini adanışlığını Van kalesinden ayağı kayarak yuvarlanırken hadiselerin diliyle görelim :

Bahsini ettiğimiz bu durum Risale-i Nurda şöyle geçmektedir:

"Van kalesi iki minare yüksekliğinde sırf dağ gibi bir taştan ibarettir. Eskiden kalma oda gibi bir in kapısına gidiyorduk. İki ayağım birden kaydı. "tam uçurumdan düşeceğim sırada ; "Ah davam! "diye bağırışım. Bediüzzaman 'a has , Bediüzzamanı ifade eden bir haykırıdır. Çünkü yapılacak daha çok iş vardır iman davası yolunda... Görüyoruzki Bediüzzaman ölüm anında bile kendisini düşünmüyor , davasını ve gayesini düşünüyor. Kurtarmak istediği müslümanların , insanların imanını düşünüyor. Davası için , gayesi için keni canını bile hiçe sayıyor. Onun tek gayesi vardı dine hizmet etmek. Hiçbir zaman Kur'an hizmetinden menfaat beklememişti. Hatta talebeliğinde bile buna dikkat etmişti.

İman hizmeti yolunda evlenmeyi bile unutan ve bütün mal varlığını sırtında taşıyabilecek kadar dünyaya ehemmiyet vermeyen Bediüzzaman devrin devlet adamları tarafından anlaşılammış veya anlaşılmak istenmemişti. Zira kendisine teklif edilen : şark vilayetlerine umumi vaizlik, milletvekilliği bir köşk, üçyüz lira maaş (1999 rakamları ile 3.5 milyar lira) evet o bütün bu teklifleri elinin tersi ile itmişti . çünkü o dünyayı değil ALLAH 'ın rızasını istiyordu. Bediüzzaman dünya ile böyle ilgisizken ona türlü işkenceleri reva görüyorlardı. Zira bu durumu Bediüzzaman şöyle anlatır :

" Beni nefsin kurtarmayı düşünen hodgam bir adam mı zannediyorlar ? Ben , cemiyetin imanını kurtarmak yolunda dünyamda feda ettim, ahiretimide. Seksen küsür senelik bütün hayatımda dünya zevki namına bir şey bilmiyorum . bütün ömrüm harp meydanlarında , esaret zindanlarında , veyahut memleket hapisanelerinde , memleket mahkemelerinde geçti. Çekmediğim cefa , görmediğim eza kalmadı. Divan-ı harplerde bir cani gibi muamele gördüm ; bir seseri gibi memleket memleket sürgüne yollandım. Memleket zindanlarında aylarca ihtilattan men edildim. Defalarca zehirlendim. Türlü türlü hakaretlere maruz kaldım.zaman olduki hayattan bin defa ziyade ölümü tercih ettim . eğer dinim intihardan beni men etmeseydi , belki bu gün Said topraklar altında çürümüş gitmişti. Emirdağ'ın bozkırında, Kur'anın ebedi nurlarını anlatmaya çalışan Bediüzzaman, burada da tevkif edilerek Afyon hapishanesine sokulmuştu.

Bediüzzaman'ın Afyon'un soğuklarında sobasız, buz gibi, büyük hapishane koğuşunda yapayalnız ölüme terk ediyorlardı. Bediüzzaman'ın sobasını yakmak, kendisine yardım etmek isteyen talebelerinden Mustafa Sungur ve Zübeyir Gündüzalp hocalarının yanına yanaştılar diye, saatlerce, hem de ayaklarının altı patlatılıncaya kadar, zalim gardiyanlar tarafından falakaya yatırılıyorlardı.

Ama ne üstad Bediüzzaman yılgınlık gösteriyordu nede talebeleri. Zira Nur davalarının fedakar Avukatı Bekir Berk Nur Talebelerine "Sizimi savunayım, Davanızı mı?" diye sorduğunda hapisteki zor durumlarına rağmen; "Biz burada yıllarca kalmaya razıyız. Siz bizim davamızı müdafaa edin" diyecek kadar samimi ve fedakârdılar.

Büyük bir İslâm alimini "Kur'an okuyun, namaz kılın, ahlaklı olun, vatana-millete hizmet edin" şeklindeki derslerinden dolayı, acı zulümlere uğratıyorlardı.

Afyon'daki dehşetli zulüm altında Bediüzzaman şöyle diyordu:

"Belki hayatta kalamayacağım, **BÜTÜN MEVCUDİYETİM VATAN, MİLLET, GENÇLİK VE ALEM-İ İSLAM VE BEŞERİN EBEDİ REFAH VE SAADETİ UĞRUNA FEDA OLSUN.** Ölürsem, dostlarım intikamımı almasınlar!" Bediüzzaman, bütün zulüm ihanetlerden sonra, 20 Eylül 1949'da ceza müddetini hapishanede tamamlayarak tahliye edildi.

Bütün hapishanelerde mahkumlar resmi mesai saatlerinde tahliye edilirken, Afyon hapishanesinden Bediüzzaman'ı fevkalâde bir tezahürat ile karşılamaya hazırlanan halkın tevaccühüne mani olmak için, şafak vakti tahliye etmişlerdi.

Ama Bediüzzaman mücadelesine devam ediyor hiçbir güç onu Allah'ı anlatmaktan geri durduramıyordu. Zira kağıdın sokulmasına izin verilmeyen Denizli hapishanesinde en ağır şartlarda kibrit kutularına yazdırarak "Meyve Risalesini" ortaya çıkarıyor ve bu sayede bir çok kimsenin imanının kurtulmasına vesile oluyordu. **Onun hayatının gayesi iman kurtarma idi. Gayesine uygun bir hayat yaşadı.**

23 Mart 1960 Çarşamba günü, İslâm dünyasında bin aydan hayırlı olan kadir gecesinin idrak edildiği gece Bediüzzaman, Urfa'da İpek Palas Otelinin yirmi yedi numaralı odasında Rahmet-i Rahman'a kavuşmuştu. İslamiyet'e adanmış, her türlü eziyet ve zulüm altında imanın izzetiyle yaşanmış 83 yıllık bir ömrün sonu... Bir otel odasında evsiz-barksız... Rahat yüzü görmeden... Ama her an Allah(c.c) ile, Resulullah(sav) ile ve onların sevdikleri ile birlikte...

İman hizmeti yolunda her türlü hapis, sürgün ve işkencelere katlanarak karanlığı dağıtan Bediüzzaman Said Nursi, bizlere yüreğimizi ısıtan bir müjde bırakıp gitti:

"ÜMİTVAR OLUNUZ. ŞU İSTİKBAL VE İNKILÂBÂTI İÇİNDE EN YÜKSEK GÜR SEDÂ, İSLÂM'IN SEDÂSİ OLACAKTIR..."

4. Risale-i Nur

RİSALELER İMANIMIZI KUVVETLENDİRİYOR

Bir hadislerinde “Lâ ilâhe illallah diyen Cennete girer.” buyuran Peygamber Efendimiz (asm), bir diğer hadislerinde “İmanınızı lâ ilâhe illallah sözüyle tazeleyiniz.” buyurmuştur. İşte Risale-i Nur’u bunun için çok okumalıyız. Sabrederek, o cevher gibi, altın gibi, elmas gibi metinlere kendimizi muhatap addederek yapışsaks anlamama imkânı yoktur. Risale-i Nur’u milyonlar okuyor, anlıyor, tefeyyüz ediyor, imanını kurtarıyor, imanını tahkiki seviyeye çıkarıyor. Risale-i Nur okudukça içimizde bir Nur olarak beliren iman, bir kuvvet olarak benliğimizi, dünyamızı ve kâinatımızı kuşatıyor. Bediüzzaman bunu şöyle ifade ediyor: “İman hem nurdur, hem kuvvettir. Evet, hakikî imanı elde eden adam kâinata meydan okuyabilir ve imanın kuvvetine göre, hadisatın tazyikâtından kurtulabilir.”³ Bu kuvvet şiddet ihtiva etmiyor, isyan ihtiva etmiyor, zorbalık ihtiva etmiyor, kırmayı dökmeyi ihtiva etmiyor.

Bu kuvvet amelimizi düzenliyor, ahlâkımızı tamir ediyor, düşüncelerimizi onarıyor, duygu ve davranışlarımızda müsbet inkılâplar gerçekleştiriyor ve bize “insanîyet-i kübra” sıfatını, ahsen-i takvim sırrını ve halife-i ruy-i zemin makamını kazandırıyor.

RİSALELER İMANIMIZI TAZELİYOR

Bediüzzaman Mektubat’ta yukarıda zikrettiğimiz hadis-i şerifi tefsir ediyor ve yaşadığımız sürece imanımızı tazelenmenin önemini ve hikmetlerini izah ediyor. Üstad Bediüzzaman; insanın her âleminin her zaman değiştiğini, değişen her âlemde imanı taze tutmanın vazgeçilmez bir ihtiyaç olduğunu belirtiyor.

Çünkü insan enva-i çeşit olaylarla imanını hep incitiyor, yoruyor, yıpratıyor. Eğer iman her zaman “lâ ilâhe illallah” sözüyle tazelenmez ise, insan olaylarda boğuluyor. Olayların arkasındaki ilmi, hikmeti, kudreti, rahmeti kavramaktan aciz kalıyor. Çünkü diyor Bediüzzaman insan her yıl, hatta her gün, hattâ her saat farklı birer fert sayılmaktadır. Yani insanın hem şahsı, hem âlemi her yıl, her gün, her saat değişmekte ve yenilenmektedir. Öyleyse insan her değişen yeni âleminde imanını yenilemeye muhtaç ve mecbur bulunmaktadır.⁴

RİSALELER, İMAN-I TAHKİKİYİ KAZANDIRIYOR

Risâle-i Nûr’u bilerek ve anlayarak okumak Allah’ın izniyle imanı taklidi olmaktan kurtarır, iman-ı tahkikiyi kazandırır. İmân-ı tahkiki doğrudan amele yansır, amel-i salih olarak tezahür eder ve insanı takvâ sahibi kılar. İşte Peygamber Efendimiz ‘in (asm) arzu buyurduğu iman çizgisi bu çizgidir.

Ümmetini görmek istediği “taze iman” gerçeği bu gerçektir. Böyle bir imanla insana -inşallah- Cennet kapıları açılır. Bilhassa asrımızda La ilahe illallah demek ve bu iman çizgisinde kalmak çok önemlidir.

Çünkü asrımız mevcut imanları da körleştiren ve yok eden bir fitnelere, fücurlara, dalâletlere, bidatlere ve fesatlar asrıdır. Böyle dehşetli bir fesat asrında imanımızı taze tutmak bir mecburiyettir. İşte bunun için Risale-i Nur’u çok okumak asrımızda bir tercih değil, bir fariza hükmünü almıştır.

RİSALE-İ NUR-U OKUDUKÇA

Risale-i Nur’u okudukça ömrün sonuna kadar imanımız, amel-i salih olarak davranışlarımızı disipline ediyor. Amel-i sâlih de imanımızı artırıyor ve inkişaf veriyor. Yani imanla amel-i salih ömrün sonuna kadar birbirini besliyor ve takviye ediyor. Bu süreç ömrümüz boyunca devam ederse, ölüm geldiğinde inşallah imanımız kavi kalıyor ve Azrâil (as) imanımız kuvvetli iken ruhumuzu teslim alıyor. Esas olan ömrümüz kaldıkça bu imanda sâdik kalmak ve son nefesimizi Allah’a iman ile teslim etmektir.

Bediüzzaman bu meselede haklı olarak şöyle diyor: “Bu Risaleleri bir sene okuyan bu zamanın mühim bir âlimi olabilir.”

Bir Bahçeye Girdiğinizde

Risale-i Nur’u anlamamanın tek yolu, onu okumaktır. Onu okumakta sebat etmektir. Onu anlamaya çalışarak okumaya devam etmektir. Yılmamaktır, vazgeçmemektir. Risale-i Nur bin meyveli bir bahçeye benzer. Bahçeye her girdiğinizde iştihanızı açacak meyveler bulursunuz ve kopardıklarınız size yeter. Bahçenin bütün meyvelerini koparmaya gücünüz yetmez. Koparsanız da yemeye gücünüz yetmez. Ama bahçeye her girişte ihtiyacınız kadar meyve alır ve koparırsınız. O an bununla yetinirsiniz. Daha sonra aynı bahçeye tekrar girdiğinizde tekrar ve daha fazla meyve almaya başlarsınız. Bediüzzaman veciz ifadesiyle bu mesele

hakkında aynen şöyle diyor: “Bu ehemmiyetli risalenin, herkes her bir meselesini anlamaz. Fakat hissesiz de kalmaz. Büyük bir bahçeye giren bir kimsenin, o bahçenin bütün meyvelerine elleri yetişmez. Fakat eline girdiği miktar yeter. O bahçe yalnız onun için değil; belki, elleri uzun olanların hisseleri de var.”

RİSALE-İ NUR VE DİL

Bediüzzaman Risale-i Nur'da ana dilimiz türkçeyi , Kur'anın dili arapçayı ve özellikle Selçuklu ve Osmanlı döneminde sıkça kullanılan Farsçayı birleştirmiştir. Dilin geçmiş ile günümüz arasında bir köprü olduğu ve mazideki kültür anlaşılardan yeni bir medeniyet kurmanın mümkün olmayacağı gerçeği hatırlanırsa Üstadın bu konuda ne kadar isabet ettiği daha iyi anlaşılır. Şimdi dilide böyle bir üslub kullanılmasının nedenlerini ve bu kitapları niçin okumamız gerektiğini özetlemeye çalışalım.

1-) Üstad hazretlerinin NURLAR'da kullandığı dil ; 1925- 1930 'larda en basit halk dili olup köydeki tahsil görmemiş insanın bile rahatça anlayabileceği bir dildi. Ancak Cumhuriyet dönemi boyunca Türk Dil Kurumunun başında bulunanlar ve basın yayını elinde tutanlar Türkçeyi sadeleştirme adı altında yüzyıllarca bizim dilimiz olmuş mana yüklü kelimelere atarak nesliler arası iletişim kopukluğunu meydana getirmişlerdir. 50-60 sene önce yazılmış eserleri okuyup anlayamamak dünyada görülmeyen bir hadisedir.

Öyle ise asli ve milli dilimizi tekrar anlayabilmemiz için bu eserlerin okunması lazımdır. Öncelikle eserler bir defa okunmalı aşinalık kazanıldıktan sonra sözlük kullanımı ile dilimiz zenginleşecek dilimiz zenginleşdikçe kültürümüz pekişecek böylece geçmişi daha iyi anlamış olacağız.

2-) Her ilmin bir terminolojisi vardır. Tıp terimleri ile öğrenilebilir. Anlamıyorum diyerek tıptaki bir yığın Latince kelimeyi atarsak tıp ilmini öğretemeyiz. İngilizce öğrenebilmek için çok ciddi çalışmak, okumak ve kelime öğrenmek gerekmektedir. Mühendisliğinde kendine göre bir yığın teknik terminolojisi vardır. Dini ilimlerinde kendine göre terminolojisi vardır.

Risale-i Nur Kur'an dan ilham alınarak yazılmış bir kitaptır. Günümüzde Kur'anın nasıl anlaşılması gerektiğini anlatmaktadır. İnsan Kur'anı dolayısıyla islami öğrenmekle ahiretini kurtarır. Evet günümüzde insanlar hayat standartlarını biraz daha iyileştirmek için aylarca hatta yıllarca uğraşarak yabancı dil öğrenmektedirler. Fani dünyada rahat edebilmek için gösterilen uğraş baki alemde cenneti kazanmak için gösterilirse bu eserler bu eserler çok ama çok kolay anlaşılacaktır. Kaldı ki Risale-i Nur'da ki dil bütün bütün yabancı bir dil değildir. Belki bir miktar okunduktan sonra anlaşılacaktır.

3-) Bu eserleri 7'den 70'e herkes , ilkokul talebesinden , üniversitedeki profesörlere , köydeki çobandan , din alimlerine kadar her seviye ve yaşta insan okumaktadır. Bu kadar geniş dairedeki insan kitlesinin bu eserlerden faydalanabilmesi, bu eserleri okuyarak seviyesini artırabilmesi, ancak zengin bir dil kullanmakla olabilmektedir.

Risale-i Nur bir Kur'an tefsiridir. Bu eserler yazılırken Bediüzzaman'ın Kur'an dan başka hiçbir kaynağa başvurmadığına tarih şahittir.

Mehmet Akif'in :

Doğrudan Kur'andan alarak ilhamı

Asrın idrakine sunmalıyız islami

Mısralarında ifade ettiği islami anlatma Kur'andan alınan ilhamın kullanılması Risale-i Nur ile gerçekleşmiştir. Evet kaynağı Kur'an olan ve hayatında Rıza-i İlahiden başka hiç bir şey düşünmeden yaşayan Bediüzzaman tarafından yazılmış eserdir Risale-i Nur. Membaı Kur'an olan bir eser elbette tekrar tekrar okunmaya layıktır.

